

Keski-Suomen Aikajana I/2024

Katsaus Keski-Suomen elinkeinoelämän kehitykseen

Yhteenvedo vuoden 2023 loppuun ulottuvista tiedoista

- Kahden kasvuvuoden jälkeen talous kääntyi laskuun vuonna 2023. Kohonnut inflaatio, korkojen nousu, matala kuluttajaluottamus, ulkomaankaupan hidastuminen ja yleinen epävarmuus heikensivät taloutta laaja-alaisesti vuoden 2023 edetessä. Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto laski 3,4 % edellisvuodesta. Koko maassa lasku oli 3,7 %.
- Kaikilla päätoimialoilla loppuvuoden 2023 liikevaihdon kehitys oli heikkoa. Erityisesti ovat kärsineet asuinrakentaminen ja suhdanneherkät vientialat. Rakentamisen alan yritysten yhteenlaskettu liikevaihto laski 9,4 % Keski-Suomessa edellisvuodesta. Teollisuuteen kirjattiin 7,7 % laskua. Yksityiset palvelualat ovat kannatelleet taloutta ja edelleenkin, heikentyneestä loppuvuodesta huolimatta, alan liikevaihto kasvoi 3,5 % edellisvuodesta. Kaupan alalla ylettiin niukkaan 0,7 %:n kasvuun. Kohonnut hintataso ja korkeat korot sekä lisääntynyt epävarmuus taloudesta ja omasta työllisyydestä näkyivät kuitenkin kuluttajien varovaisuutena loppuvuotta kohden. Rakennusinvestointien väheneminen vaikuttaa puolestaan yrityspalveluihin.
- Keski-Suomen viennin kehitys on ollut vaatimatonta. Vuonna 2023 Keski-Suomen yritysten vientiliikevaihto laski 5,8 %. Koko maassa laskua kertyi 11,4 %. Keski-Suomen suurimmista vientialoista metsäteollisuuden vientiliikevaihto romahti heikentyneen kysynnän myötä vahvan edellisvuoden jälkeen. Teknolוגiateollisuuden vientiin kirjattiin puolestaan vahvaa kasvua, jota pönkitti erityisesti vuoden 2023 ensimmäinen neljännes. Teknolוגiateollisuuden sektoreiden ja yritysten välillä on merkittäviä eroja – osa pärjää talousympäristön myllerryksestä huolimatta hyvin, kun taas osalla on ollut merkittäviä haasteita ja tilauskanta on huvennut.
- Vain Jyväskylän seudulla yritysten liikevaihto kasvoi vuonna 2023 edellisvuodesta. Kasvu oli sielläkin niukkaa, 0,9 %, taittuen loppuvuotta kohden. Metsäteollisuuden ja rakennustuoteteollisuuden vaikeudet näkyivät isoina liikevaihdon miinuksina Jämsän, Äänekosken ja Saarijärvi-Viitasaaren seuduilla. Keuruun ja Joutsan seuduilla liikevaihdon notkahdus oli maltillisempi.
- Talouden hiipumisen myötä Keski-Suomen yritysten henkilöstömäärän kasvu pysähtyi vuoden 2023 lopulla. Koko vuoden osalta henkilöstömäärä kasvoi niukasti 0,8 % (koko maassa 1,1 %). Vaikeuksien kanssa kamppailevalla rakentamisen alalla henkilöstömäärä on reippaassa laskussa. Pitkittyessään talouden alamäki heijastuu yhä voimakkaammin myös muille aloille. Yritysten halu pitää kiinni hyvistä työntekijöistä on osaltaan maltillistanut heikon talouden heijastuksia työmarkkinoille.

KESKI-SUOMEN LIITTO

KESKI-SUOMEN
KAUPPAKAMARI

JYVÄSKYLÄ

ÄÄNEKOSKI

KEULINK

Saarijärvi

Witas Oy

Karstulanseutu.
Kehittämisyritys

JÄMSÄ

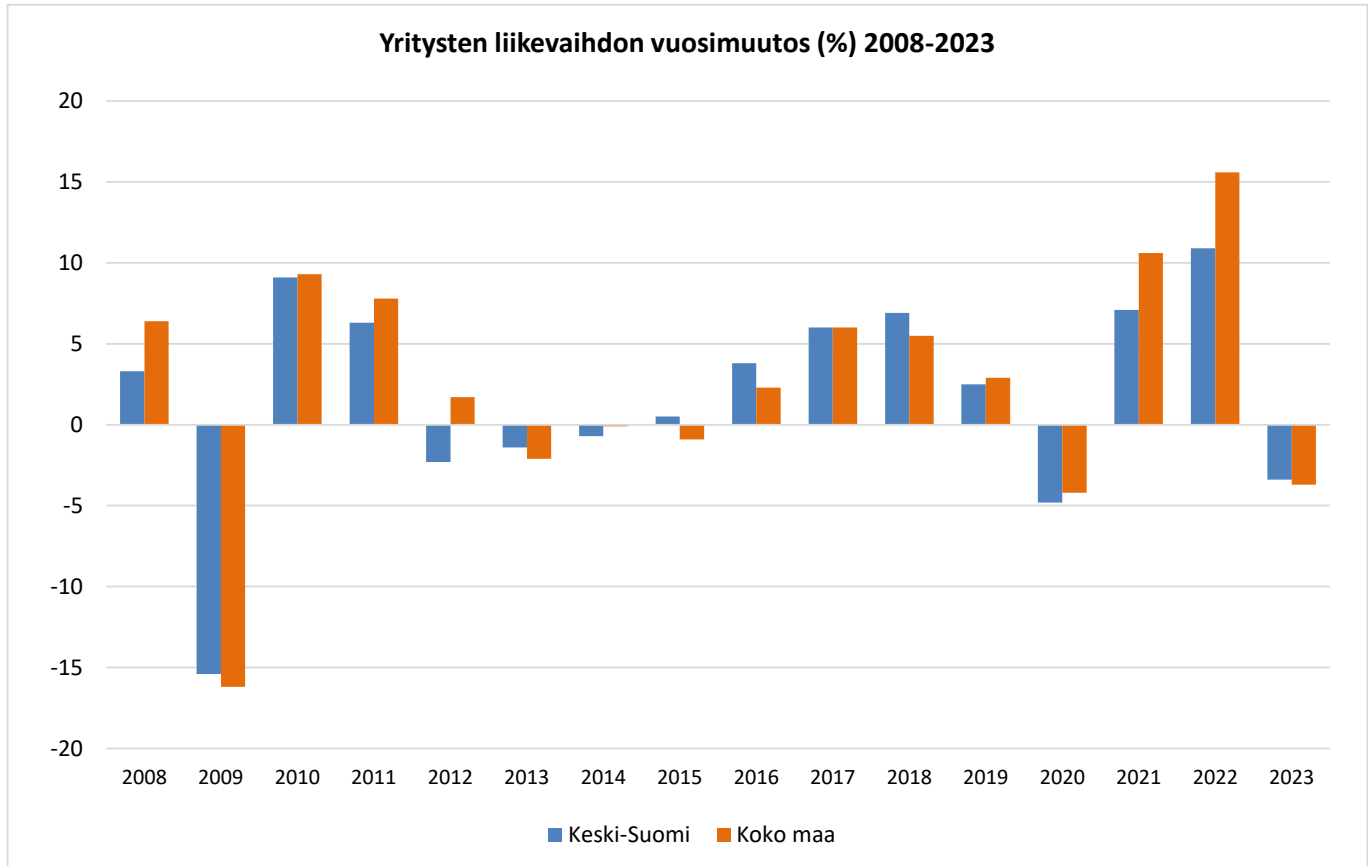
Yritysten liikevaihdon kehitys Keski-Suomessa vuosina 2008-2023

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto

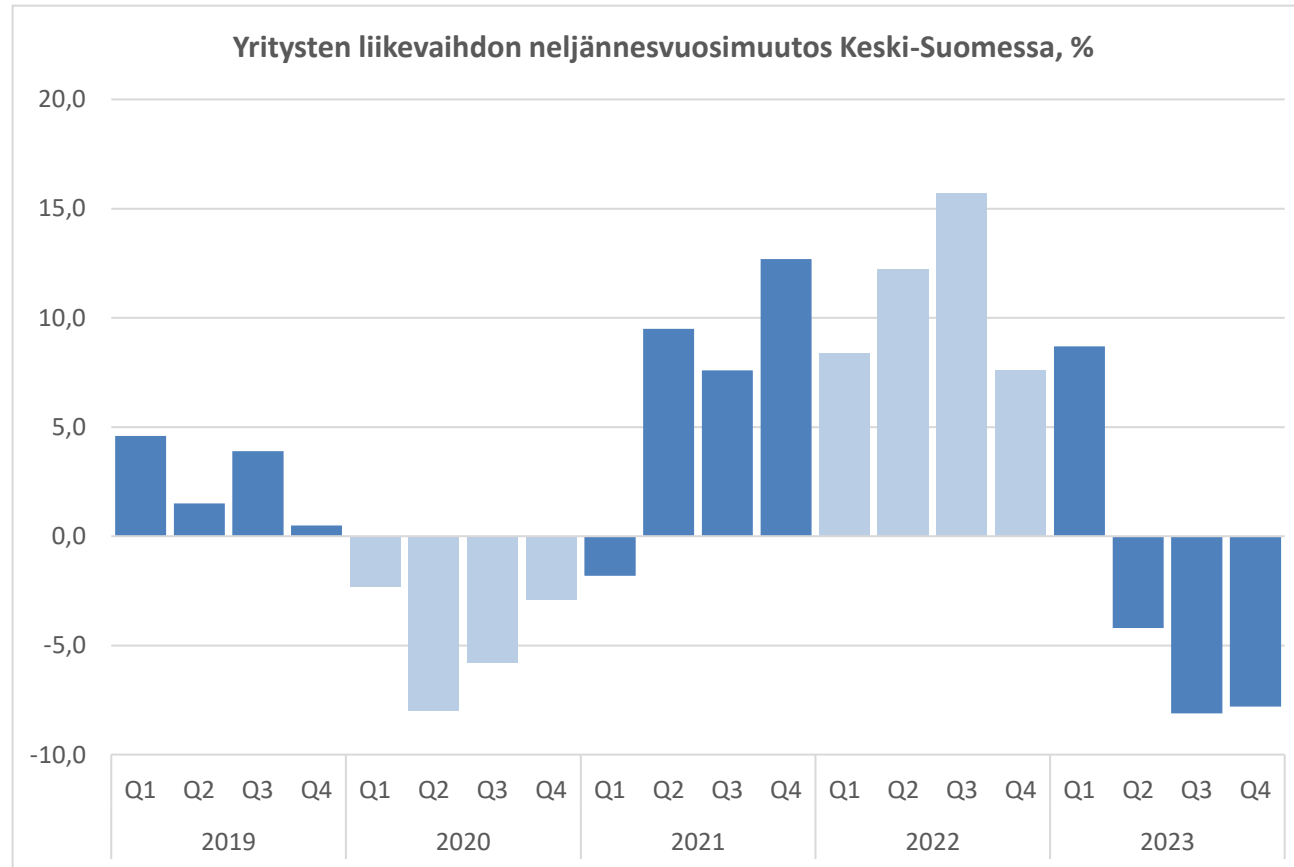
Kohonnut inflaatio, korkojen nousu, matala kuluttajaluottamus, ulkomaankaupan hidastuminen ja yleinen epävarmuus heikensivät taloutta laajalaisesti vuoden 2023 edetessä. Keski-Suomessa yritysten yhteenlaskettu liikevaihto kääntyi laskuun vuoden toisella neljänneksellä ja koko vuoden osalta laskua kertyi 3,4 % edellisvuodesta. Koko maassa yritysten liikevaihto laski 3,7 %.

Kaikilla päätoimialoilla loppuvuoden liikevaihdon kehitys oli heikkoa. Erityisesti ovat kuitenkin kärsineet asuinrakentaminen ja suhdanneherkät vientialat.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	7,1	10,6
2022	10,9	15,6
2023	-3,4	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

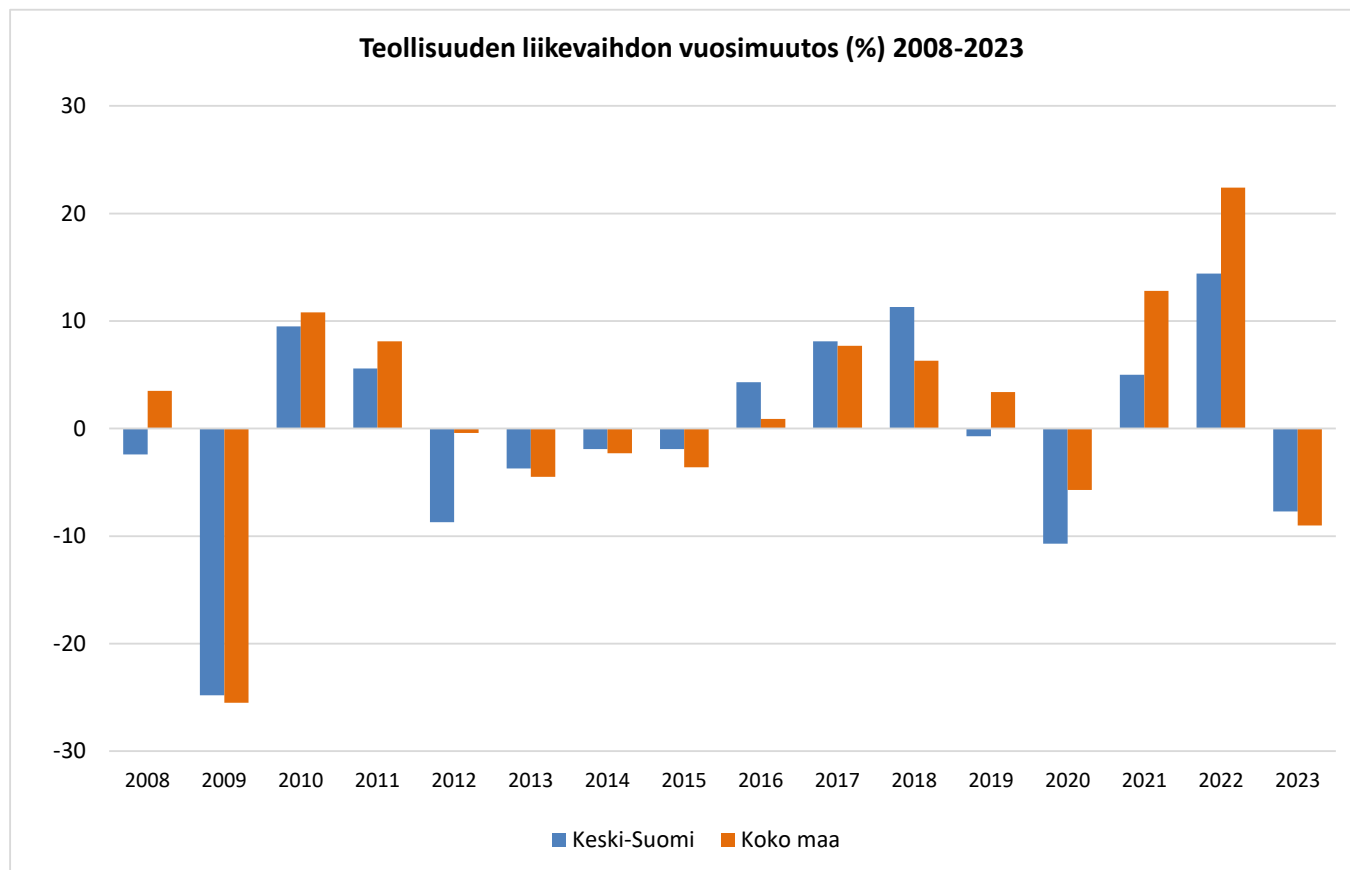
Keski-Suomen Aikajana I/2024: Teollisuuden liikevaihto

Keski-Suomessa teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi vahvasti vuonna 2022. Kehitys ja näkymät synkkenivät vuoden vaihtuessa ja vuonna 2023 teollisuuden liikevaihto laski 7,7 % (koko maassa laskua 9,0 %).

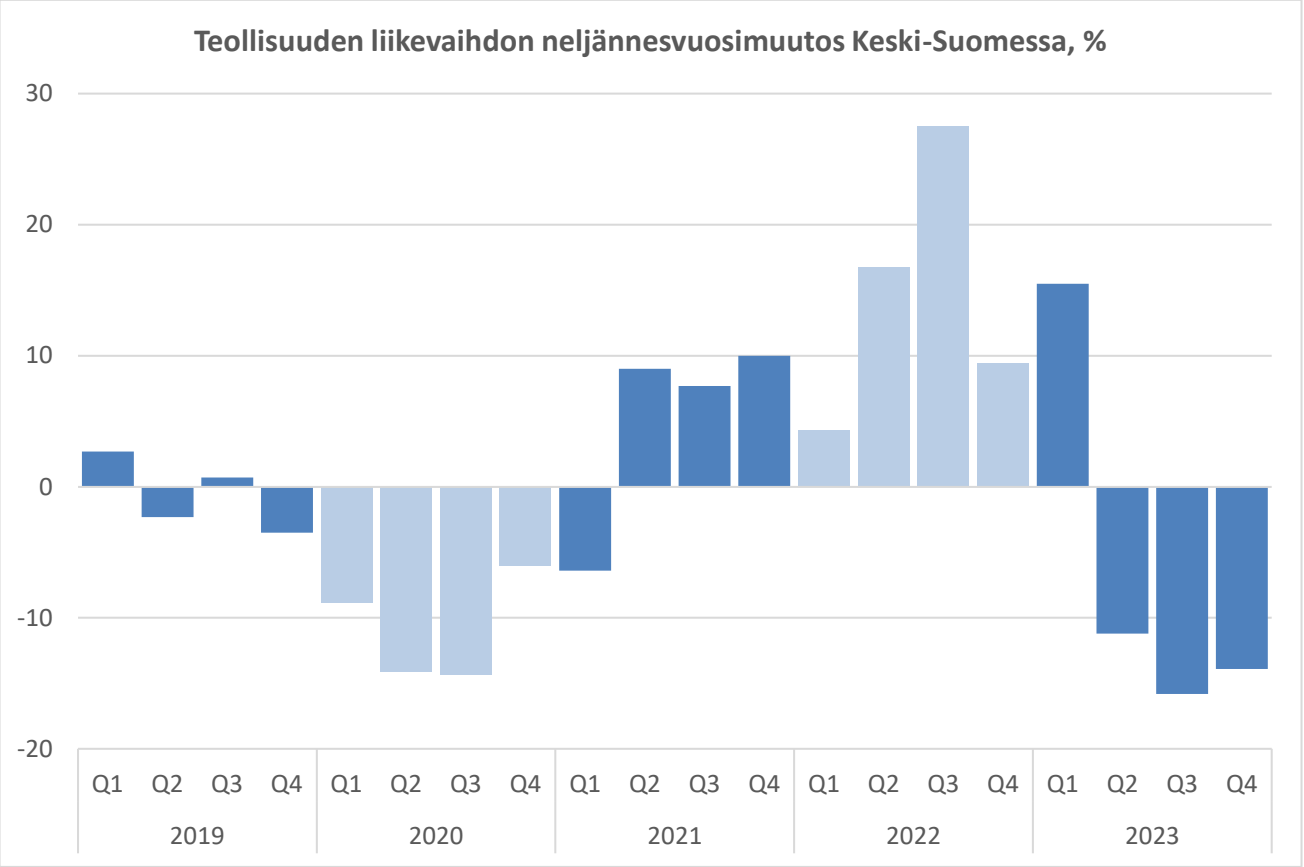
Teollisuustoimialojen välillä on kuitenkin eroja. Metsäteollisuudelle vuosi 2023 oli synkkä, kun taas teknologiateollisuudessa liikevaihdon kehitys heikentyi vuoden kuluessa maltillisemmin ja yrityksestä riippuen. Esim. puolustusteollisuudessa uudet tilaukset ja investoinnit luovat kasvua.

Teollisuustuotanto ja tilauskantojen vahvistuminen on vahvasti riippuvaisia maailmantalouden toipumisesta.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	5,0	12,8
2022	14,4	22,4
2023	-7,7	-9,0

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

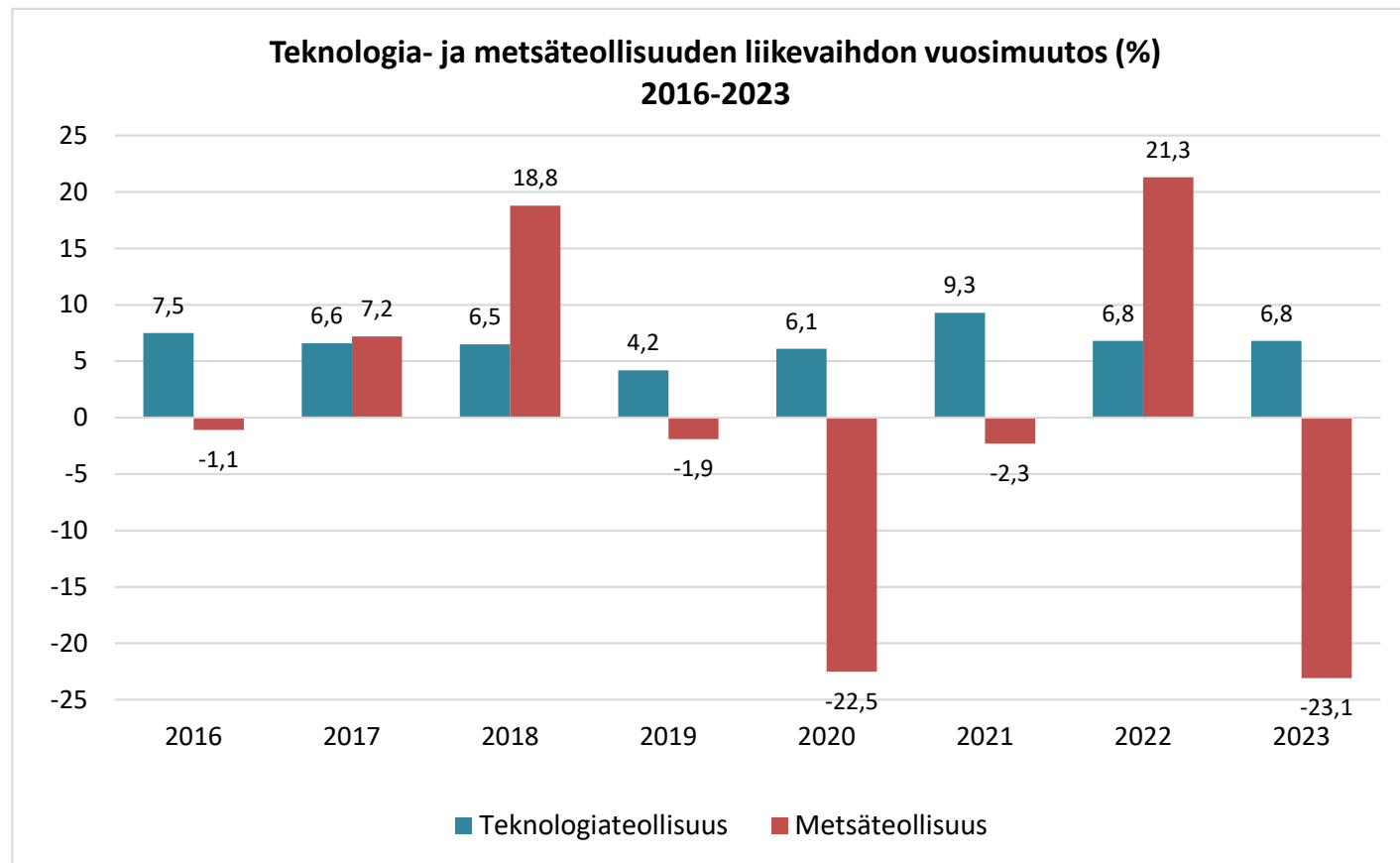

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Teknologia- ja metsäteollisuuden liikevaihto

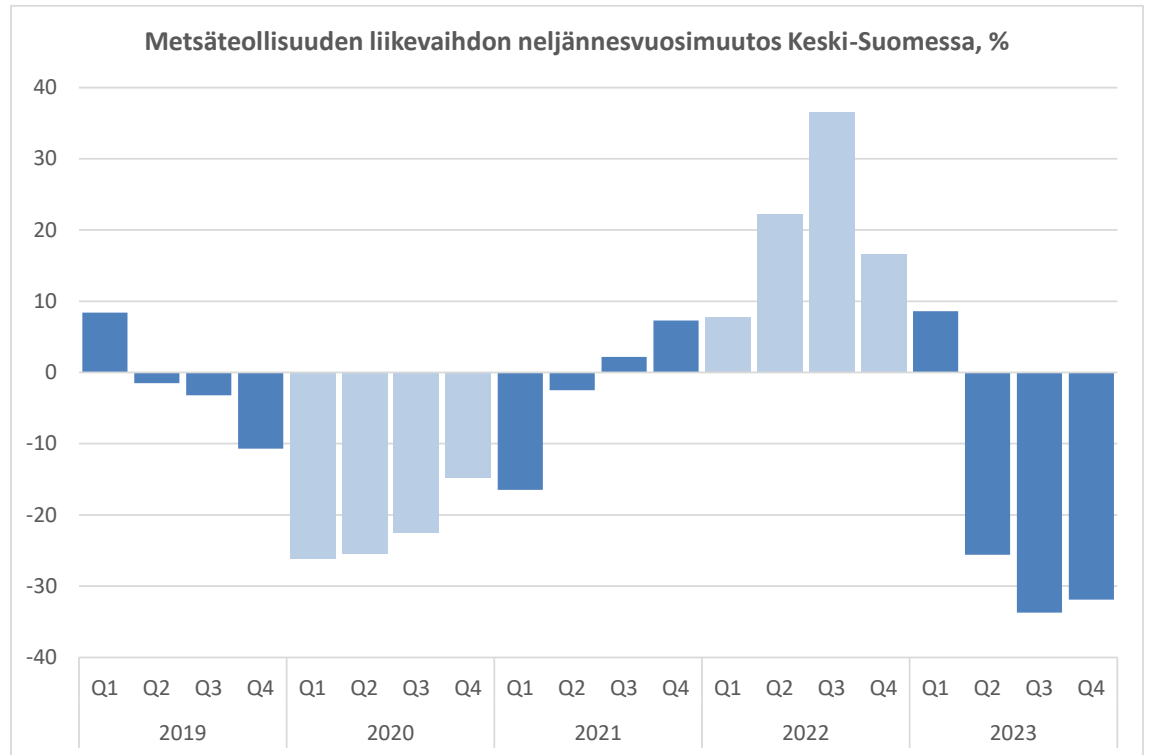
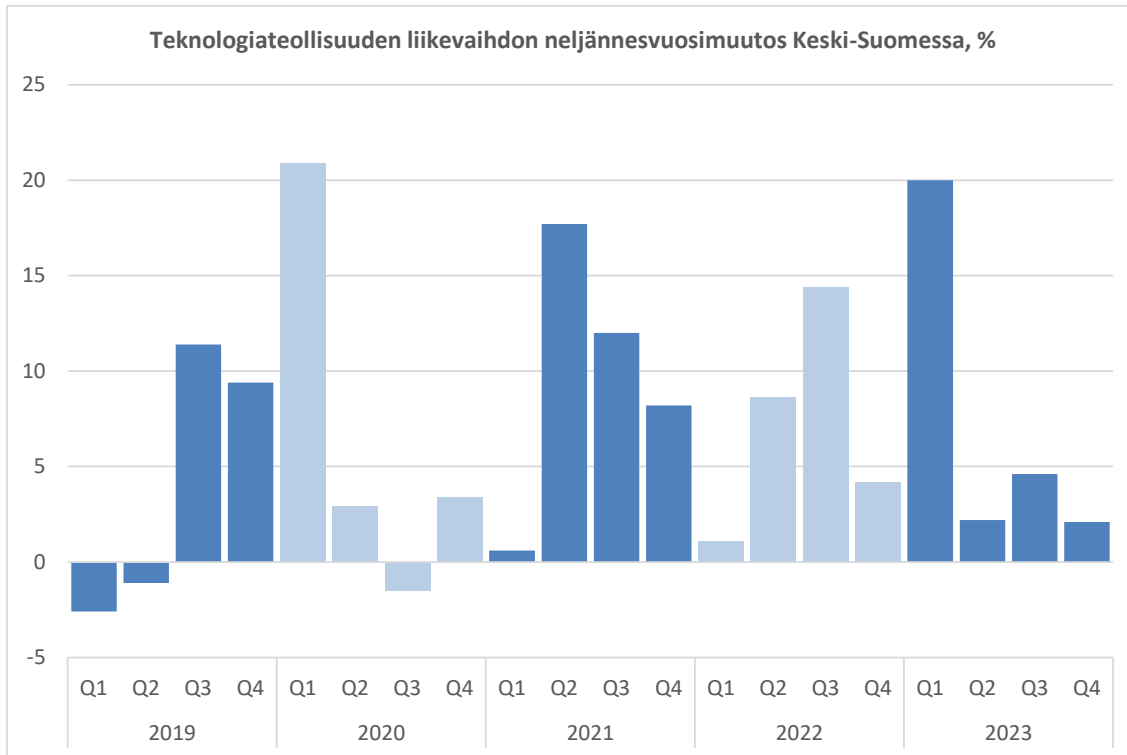
Keski-Suomen metsäteollisuus teki kasvuloikan vuonna 2022, kun liikevaihto kasvoi viidenneksellä edellisvuodesta. Vahva vuosi vaihtui liikevaihdon romahdukseen vuonna 2023. Metsäteollisuuden tuotteiden kysyntä oli heikkoa. Taustalla vaikuttivat mm. geopoliittinen epävarmuus, maailmantalouden heikko kasvu ja korkea inflaatio.

Teknologiäteollisuus sinnitteli 6,8 %:n kasvussa vuonna 2023. Erityisesti vuoden ensimmäinen neljännes oli vahva. Kasvua ovat kannatelleet aiemmat tilauskannat. Myös teknologiäteollisuuden sektoreiden ja yritysten välillä on merkittäviä eroja – osalla menee vielä hyvin, osalla on jo suuria vaikeuksia.

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

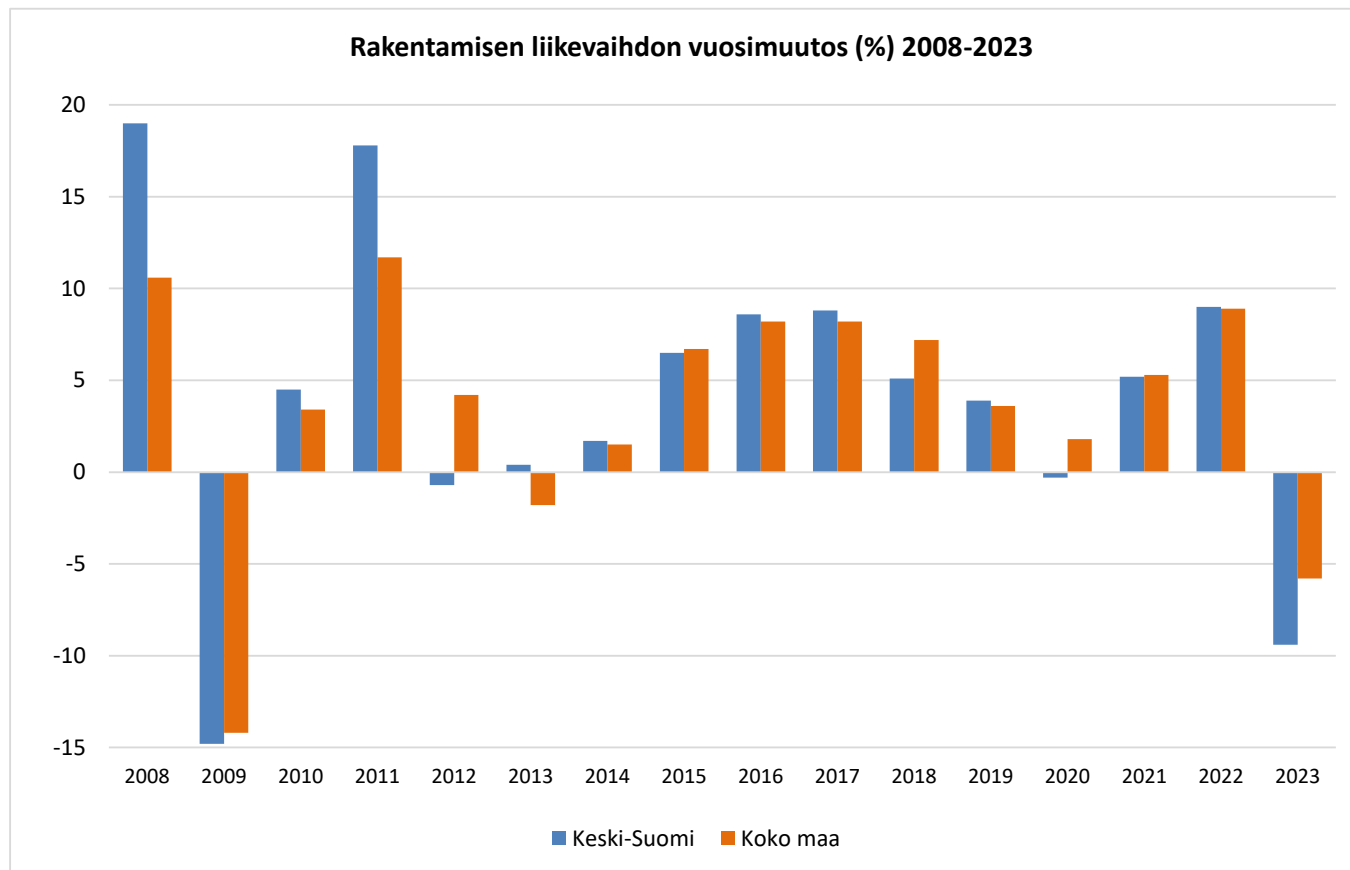
Keski-Suomen Aikajana I/2024: Rakentamisen alan liikevaihto

Rakentamisen alalla vuosi 2023 oli erittäin heikko. Keski-Suomessa alan liikevaihto väheni 9,4 % edellisvuodesta ja loppuvuotta kohden mentäessä tilanne vain synkeni. Keski-Suomessa liikevaihdon lasku oli koko maata rajumpi.

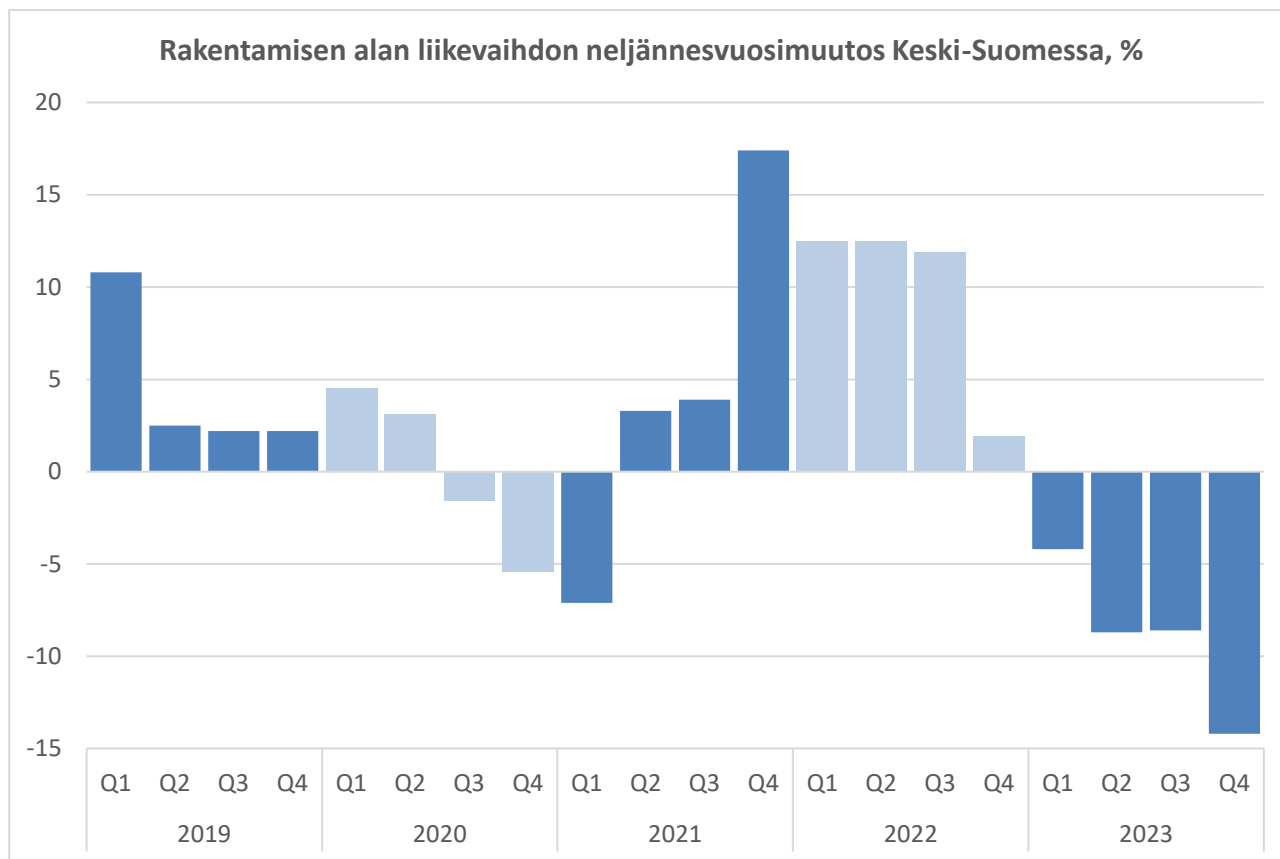
Erityisen jyrkästi on laskenut talonrakentaminen ja rakennuslupien määrä on romahtanut. Uusien asuntoluottojen kysyntä ja kotitalouksien halukkuus lainanottoon ovat vähentyneet selvästi korkojen nousun vuoksi. Myös kiinnostus sijoitusasuntoja kohtaan on laimentunut. Korjausrakentamisen sekä maa- ja vesirakentamisen kehitys on ollut tasaisempaa.

Nopeaa toipumista rakentamisen alalle ei ole näköpiirissä – selvää käännettä ennakoidaan vasta vuodelle 2025. Taloudessa on paljon epävarmuutta ja asuntomarkkinoilla moni haluaa katsoa, miten korkotaso ja inflaatio kehittyvät.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	5,2	5,3
2022	9,0	8,9
2023	-9,4	-5,8

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

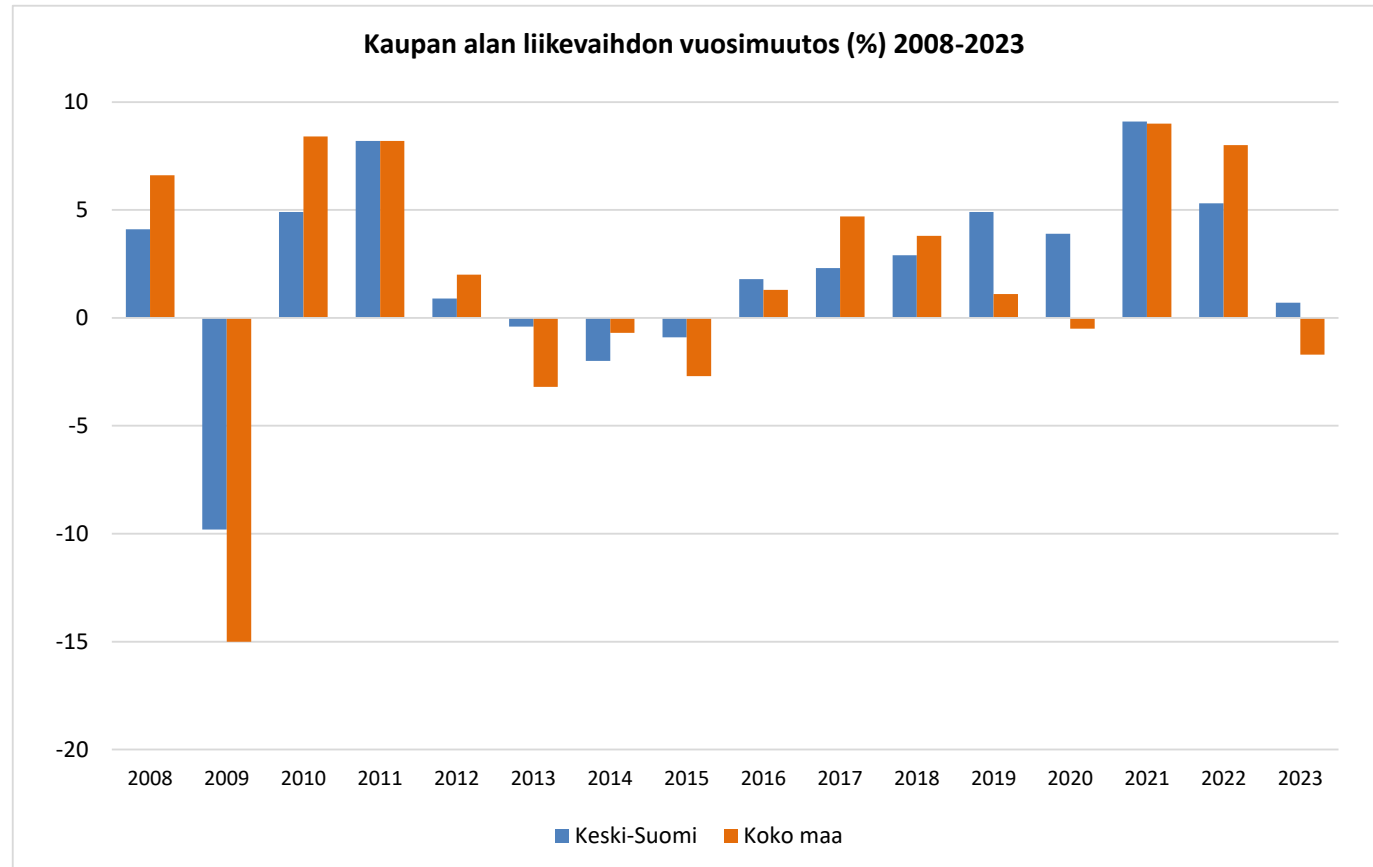
Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihto

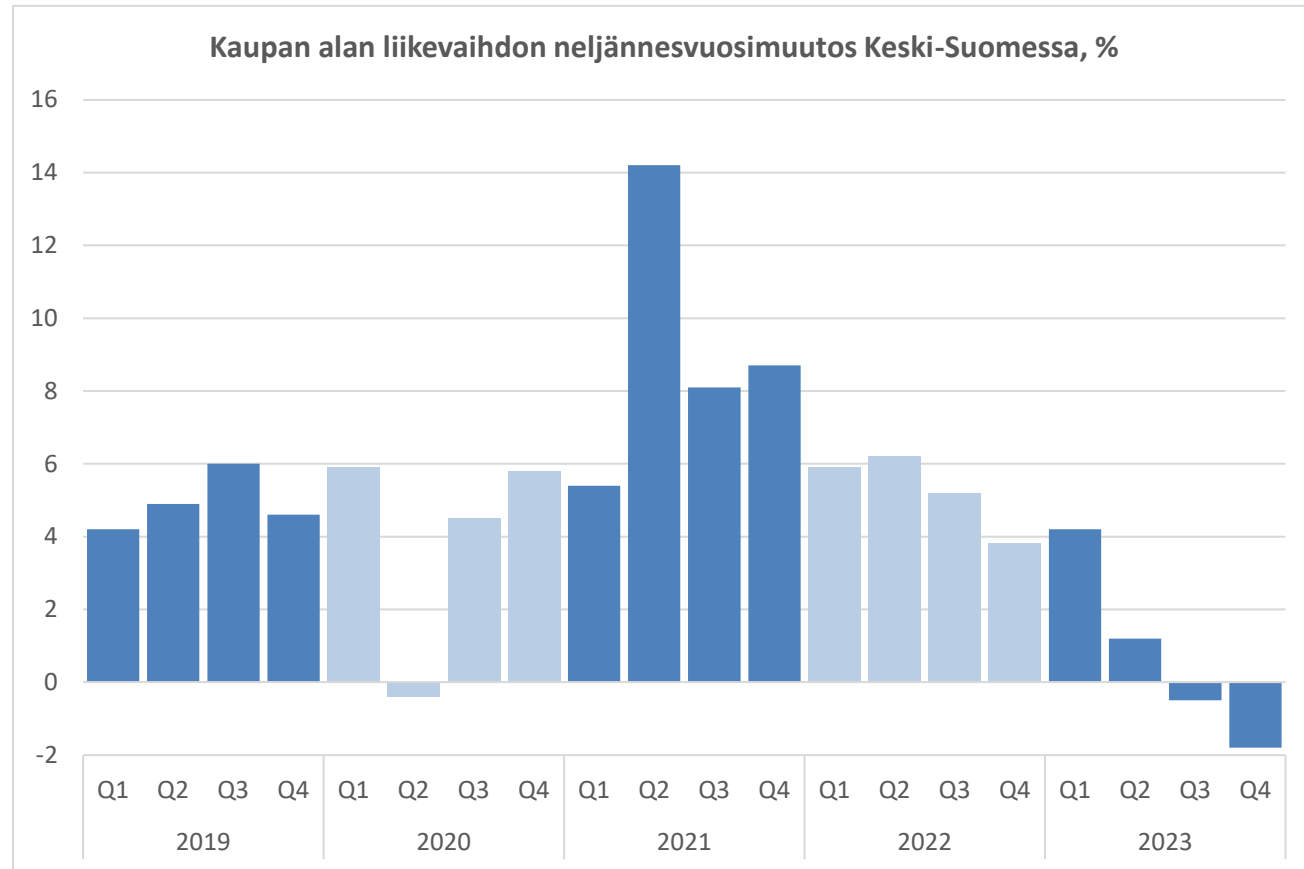
Tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihto on kasvanut Keski-Suomessa yhtäjaksoisesti vuodesta 2016. Myös vuodelle 2023 kirjattiin kasvua, vaikkakin vain niukasti 0,7 %. Vuoden jälkipuoliskolla liikevaihto laski edellisvuodesta. Koko maassa kaupan alalla meni Keski-Suomea heikommin ja liikevaihto laski vuonna 2023.

Kaupan alaa on siivittänyt matkailu- ja ravintolakaupan sekä päivittäistavara-kaupan hyvä kehitys. Heikoin kehitys ja näkymät ovat rakentamisen ja talotekniikan kaupassa.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	9,1	9,0
2022	5,3	8,0
2023	0,7	-1,6

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

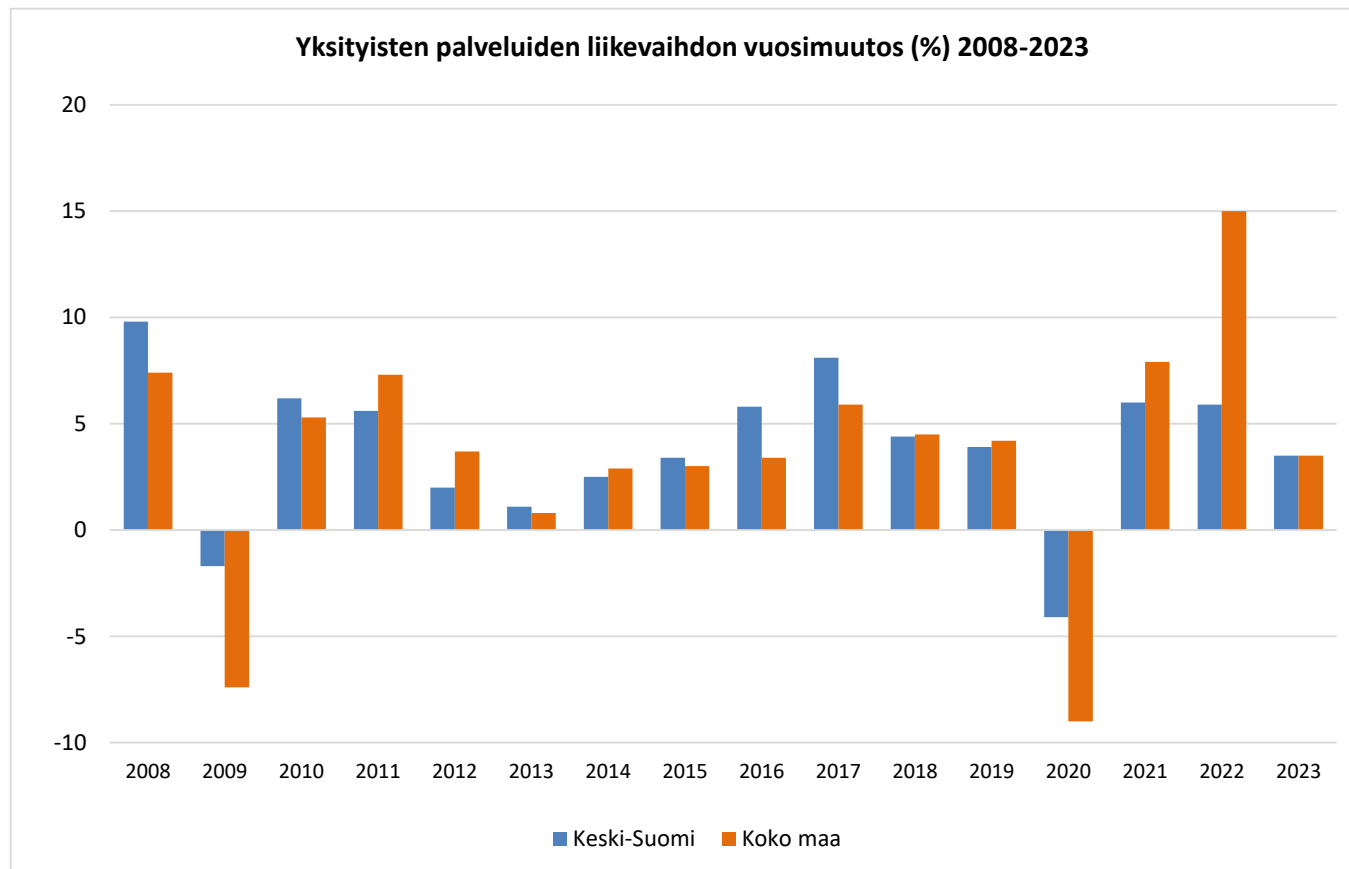
Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yksityisten palvelualojen liikevaihto

Palvelualat ovat kannatelleet taloutta, mutta talouden voimakkaan heikentymisen ja epävarmuuden lisääntymisen myötä myös palvelualojen liikevaihdon kehitys kääntyi laskuun vuoden 2023 lopussa. Koko vuodelle kasvua kertyi kuitenkin 3,5 %.

Palvelualoihin heijastuvat sekä kotitalouksien varovaisuus että myös esimerkiksi rakentamisen alan vaikeudet. Rakennusinvestointien väheneminen vaikuttaa mm. arkkitehti- ja suunnittelutoimistoihin, rakennusalan ohjelmistopalveluihin ja työnvälityspalveluihin. KIBS-alojen liikevaihto kutistui 0,9 % edellisvuodesta.

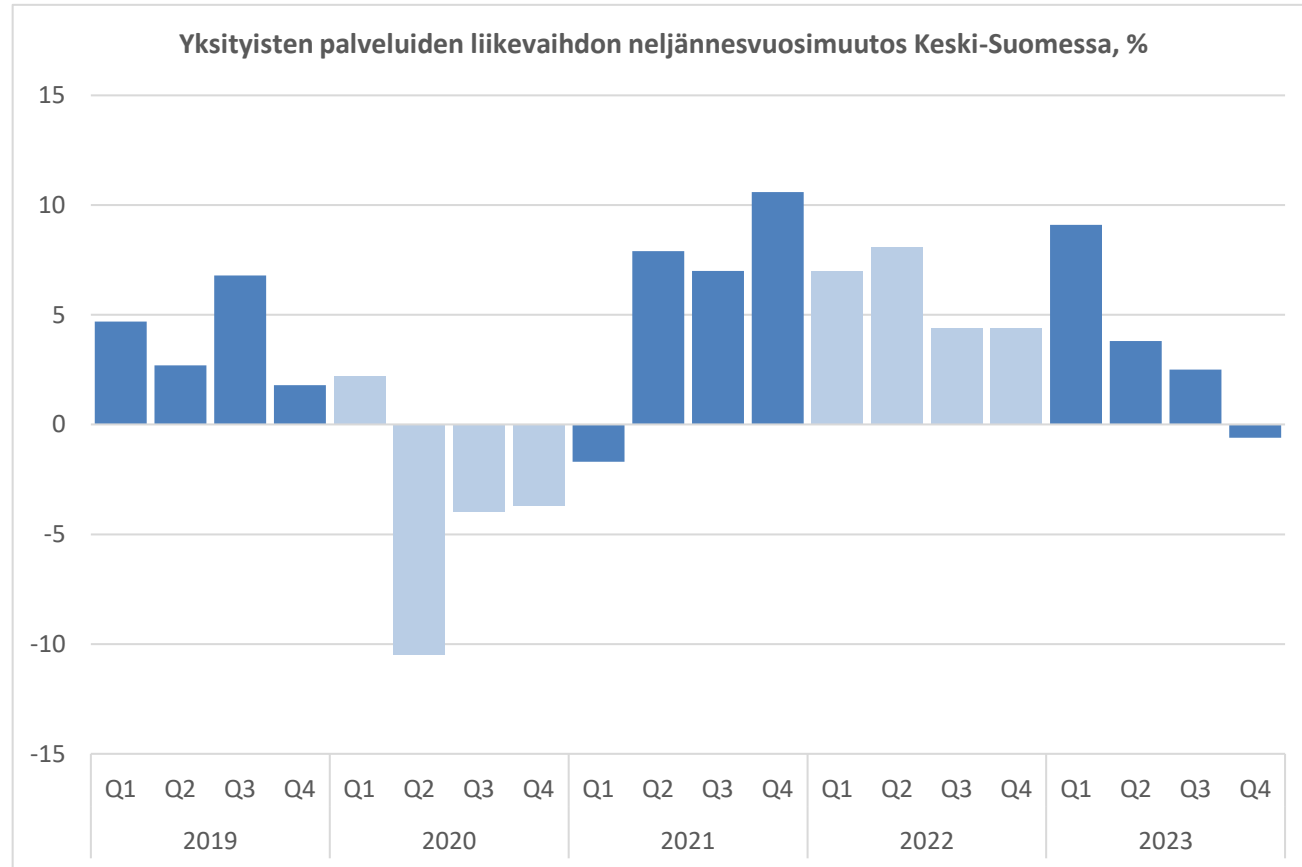
Toisaalta Keski-Suomen hyvän voinnin klusteri (sis. majoituspalvelut, kulttuuri- ja viihdetoiminnan, urheilutoiminnan sekä hui- ja virkistyspalvelut) on jatkanut korona-ajan jälkeistä vahvaa kasvua. Vuoden 2023 kasvu ylsi 25,5 %:iin.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	6,0	7,9
2022	5,9	15,0
2023	3,5	3,5

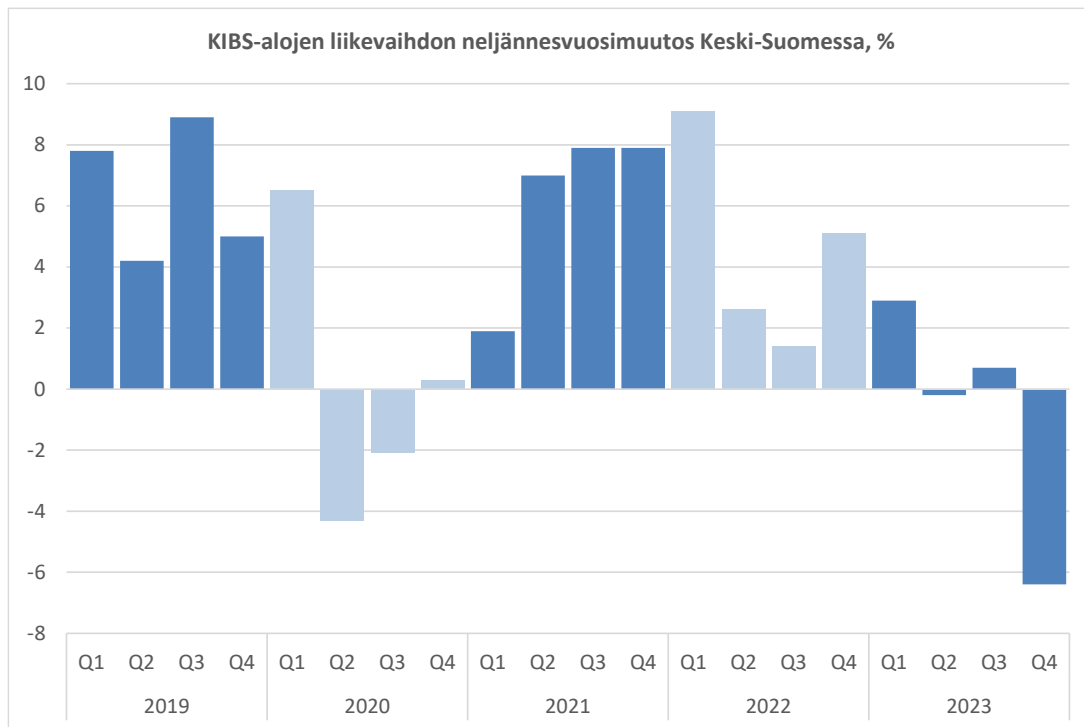

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Yksityisiin palveluihin sisältyy Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta; Informaatio ja viestintä; Kiinteistöala; Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta; Taiteet, viihde ja virkistys; sekä Muu palvelutoiminta.

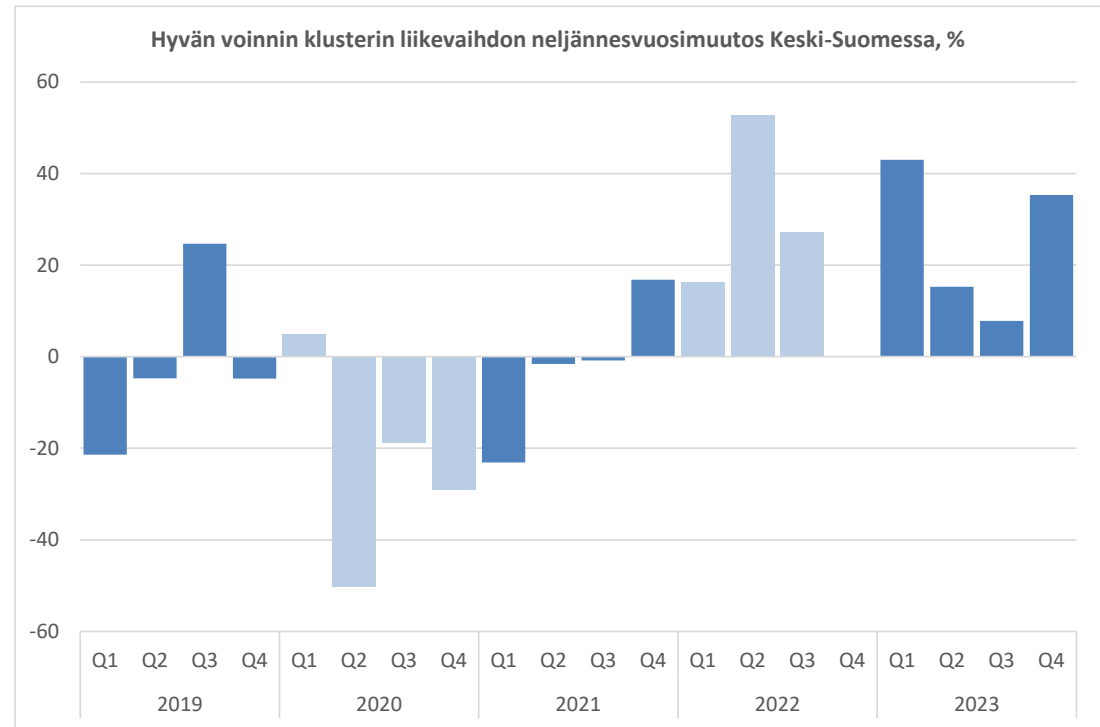

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

KIBS-klusteriin sisältyvät Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta; Tietopalvelutoiminta; Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä Työllistämistoiminta.

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Hyvän voinnin klusteri sisältää majoituspalvelut, kulttuuri- ja viihdetoiminnan, urheilutoiminnan sekä huvi- ja virkistyspalvelut.

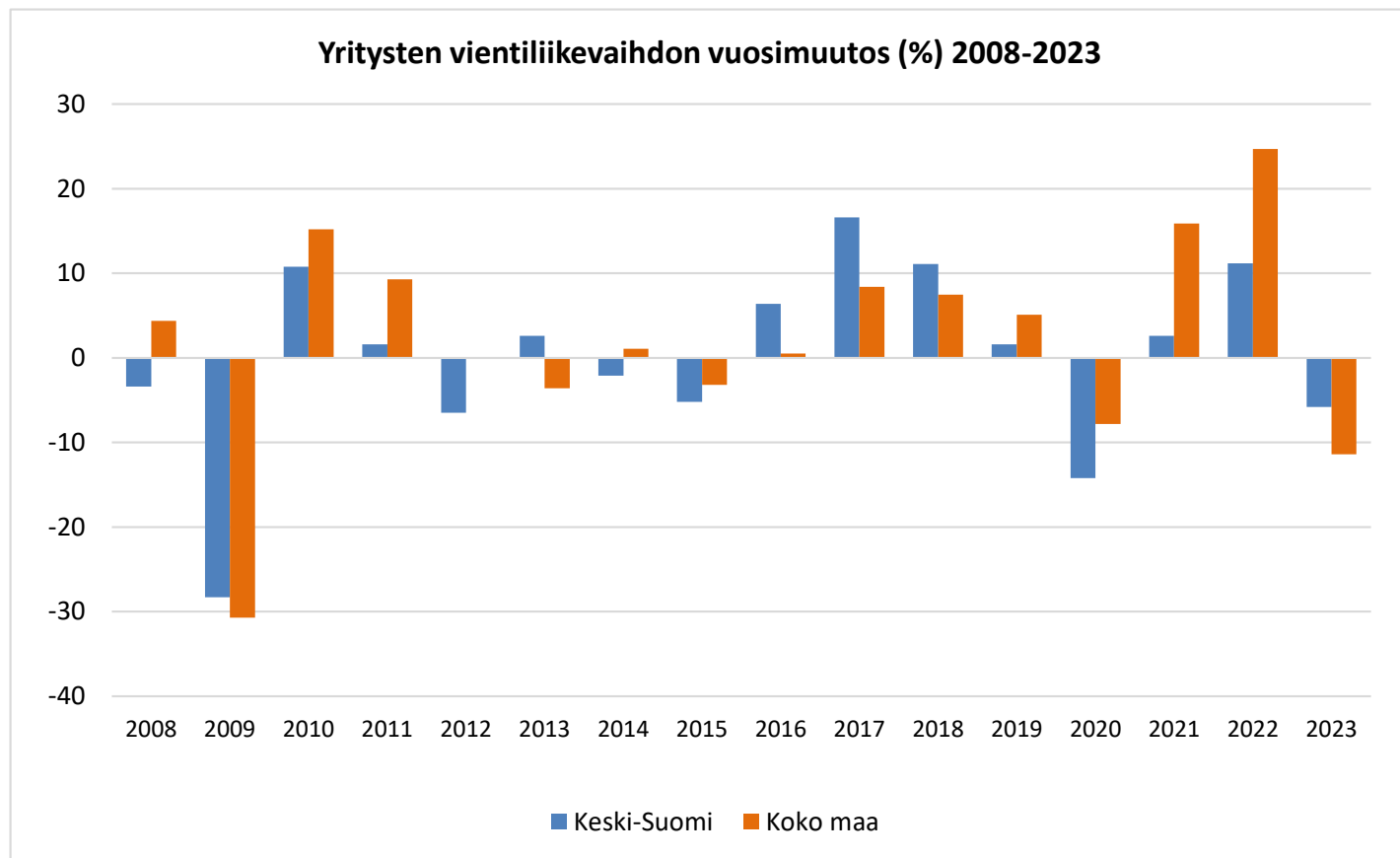
Viennin kehitys Keski-Suomessa vuosina 2008-2023

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Vientiliikevaihto

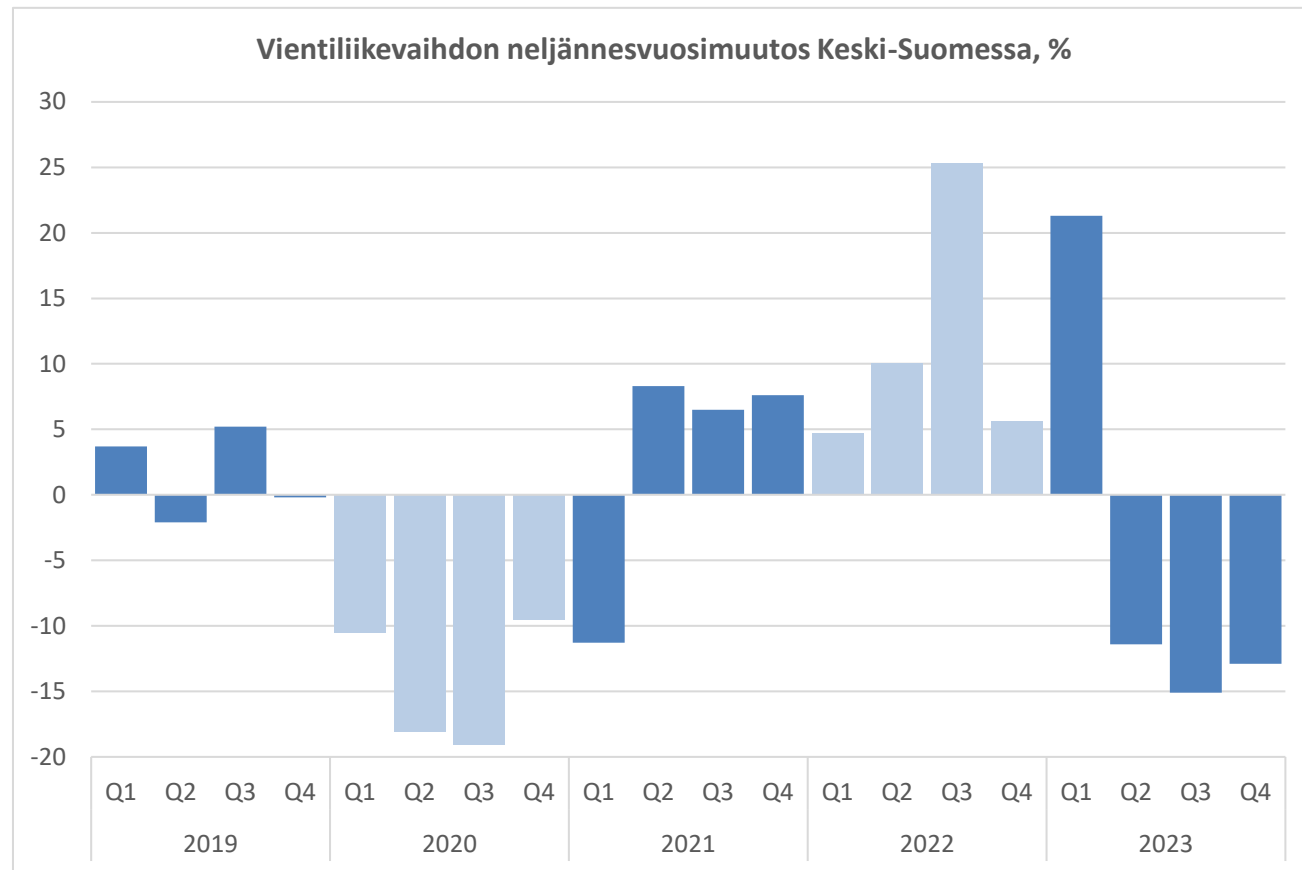
Vientimarkkinoilla kehitys oli heikkoa vuonna 2023. Keski-Suomen yritysten vientiliikevaihto laski 5,8 % ja koko maassa laskua kertyi 11,4 %.

Maailmankaupan ja vientimarkkinoiden kysynnän kasvun odotetaan piristyvän vähitellen, mutta kuluvankin vuoden ennusteet ovat vielä vaatimattomia.

Vuosi	Keski-Suomi	Koko maa
2021	2,6	15,9
2022	11,2	24,7
2023	-5,8	-11,4

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

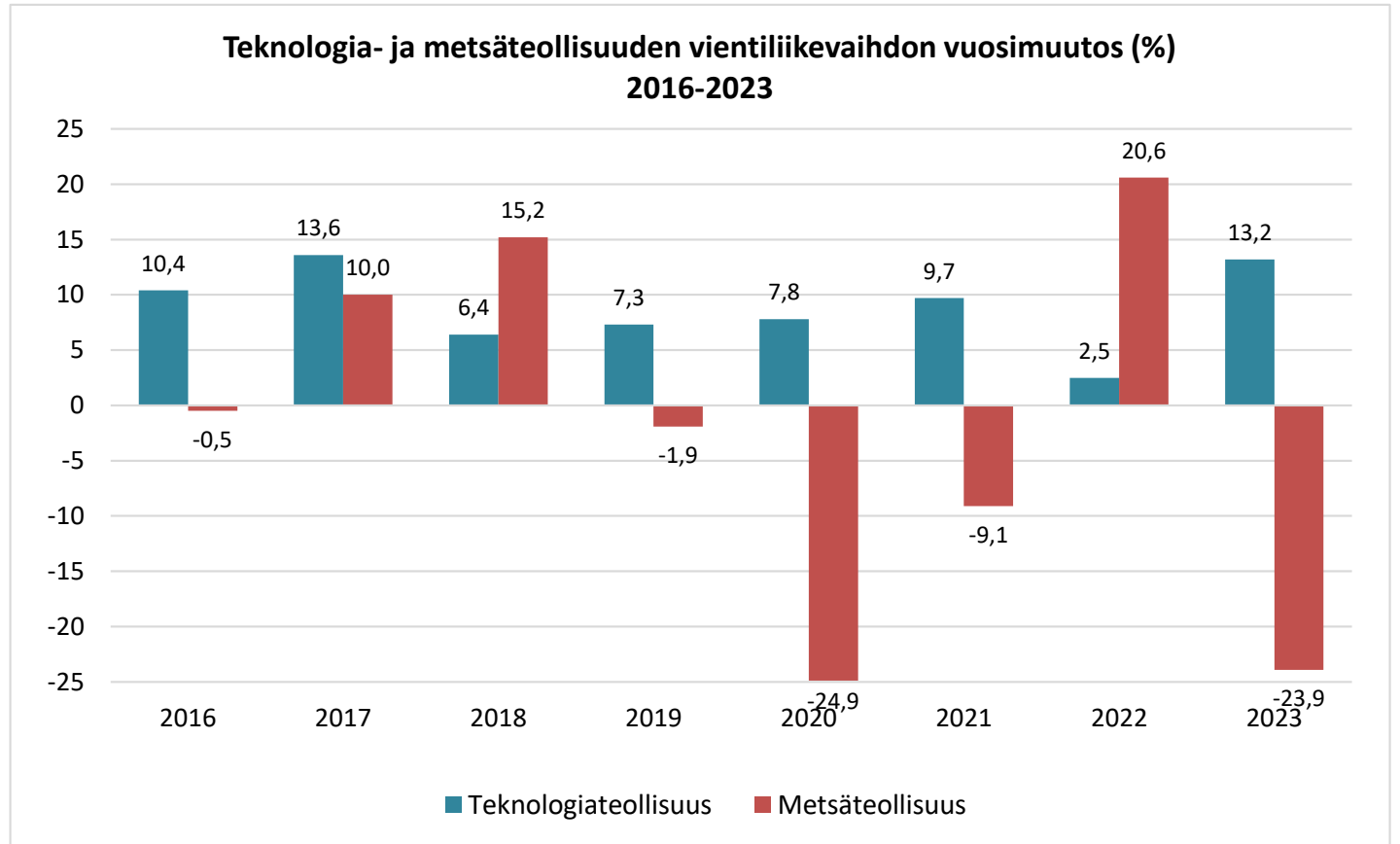

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Teknologia- ja metsäteollisuuden vienti

Keski-Suomen suurimmista vientialoista metsäteollisuuden vientiliikevaihto romahti vuonna 2023 vahvan edellisvuoden lukemista.

Teknologiäteollisuuden vientiin kirjattiin puolestaan vahvaa kasvua, jota pönkitti erityisesti vuoden 2023 ensimmäinen neljännes.

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Yritysten henkilöstömäärän kehitys Keski-Suomessa vuosina 2008-2023

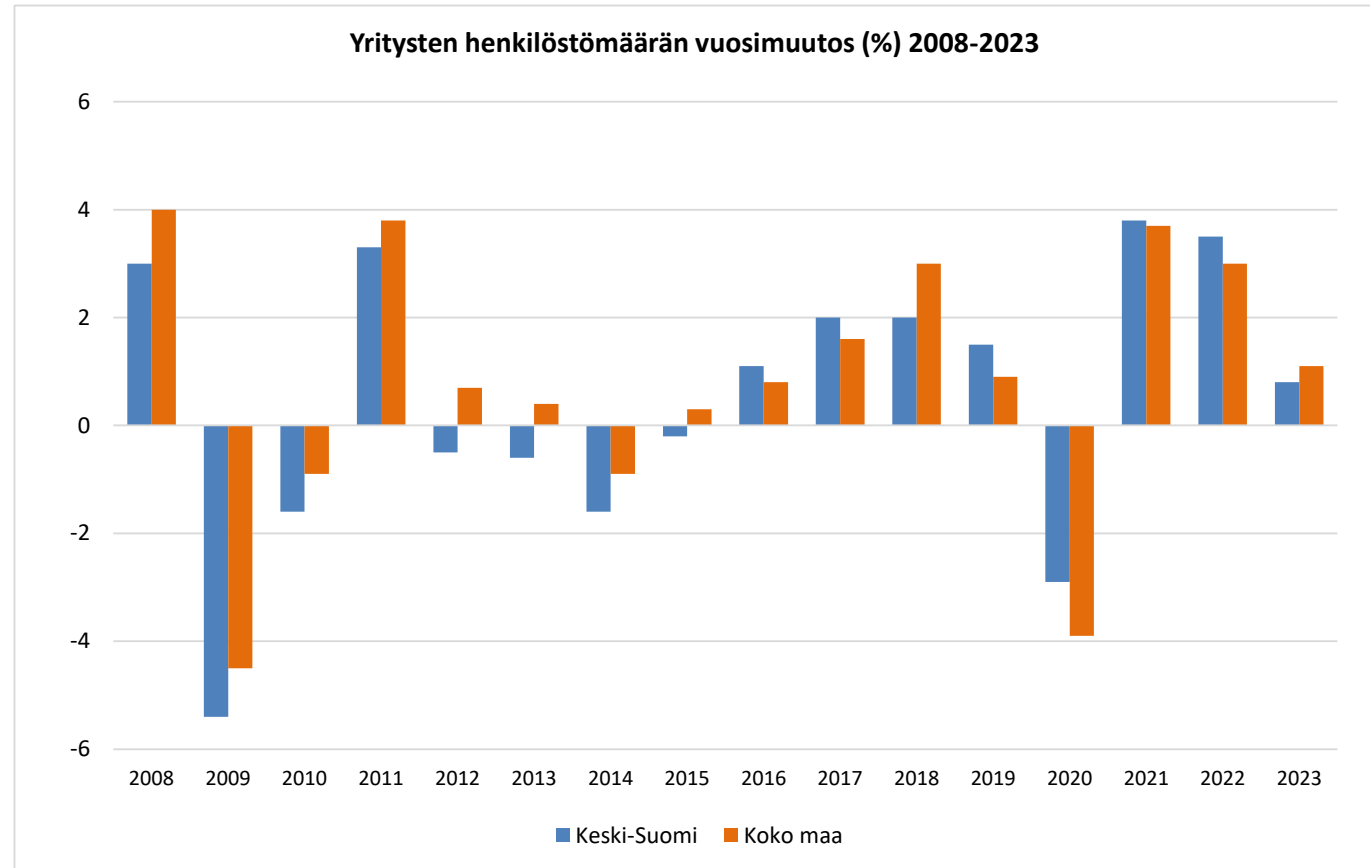
Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä

Talouden hiipumisen myötä Keski-Suomen yritysten henkilöstömäärän kasvu pysähtyi vuoden 2023 jälkipuoliskolla. Koko vuoden osalta henkilöstömäärä kasvoi niukasti 0,8 % (koko maassa 1,1 %).

Vaikeuksien kanssa kamppailevalla rakentamisen alalla henkilöstömäärä on reippaassa laskussa. Pitkittyessään talouden alamäki heijastuu yhä voimakkaammin myös muille aloille.

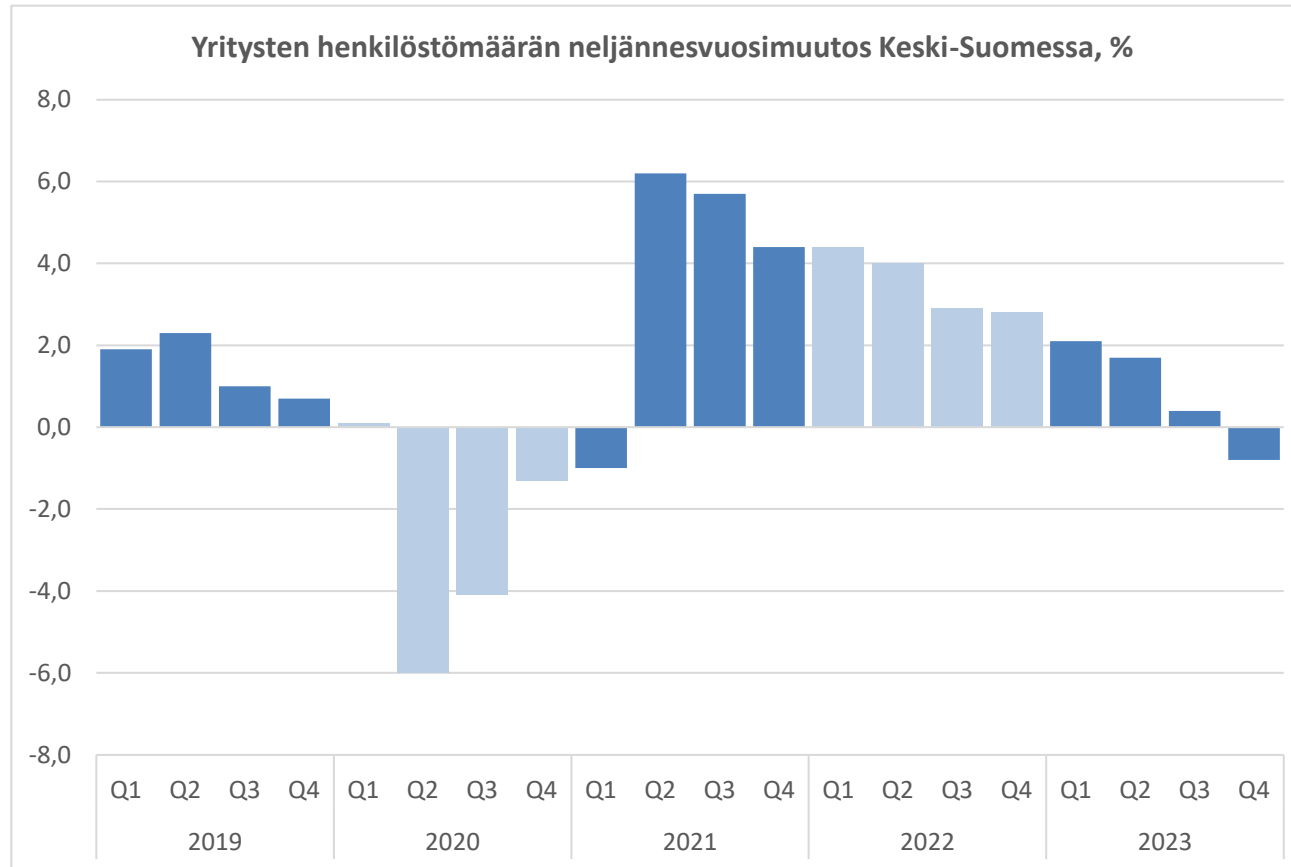
Kilpailu osaavasta työvoimasta ja yritysten halu pitää kiinni hyvistä työntekijöistä on osaltaan maltillistanut heikon talouden heijastuksia työmarkkinoille.

Vuosimuutos	Keski-Suomi	Koko maa
2021	3,8	3,7
2022	3,5	3,0
2023	0,8	1,1

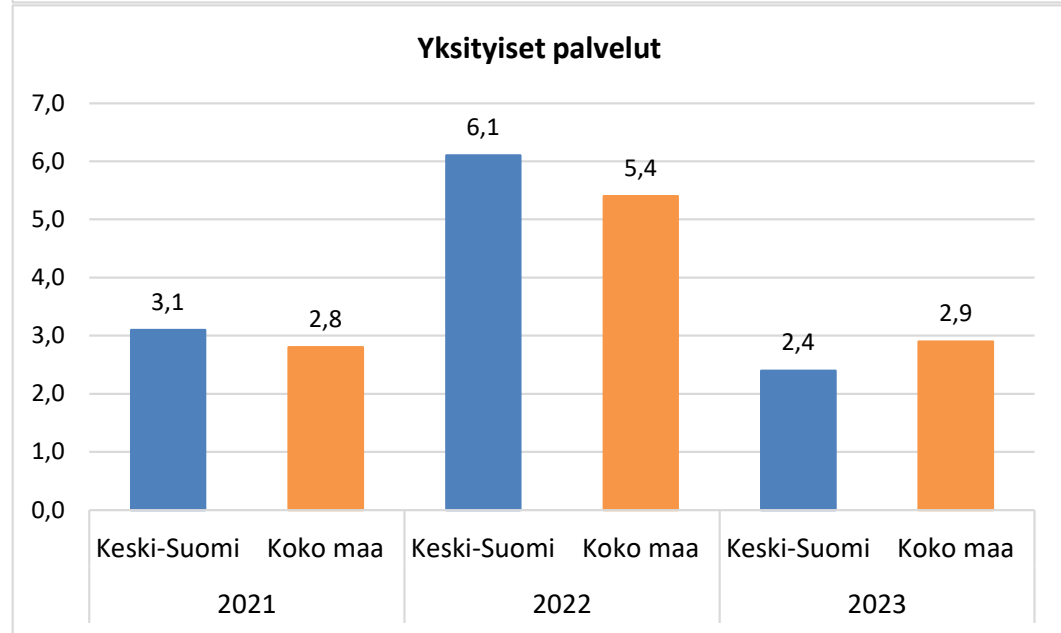
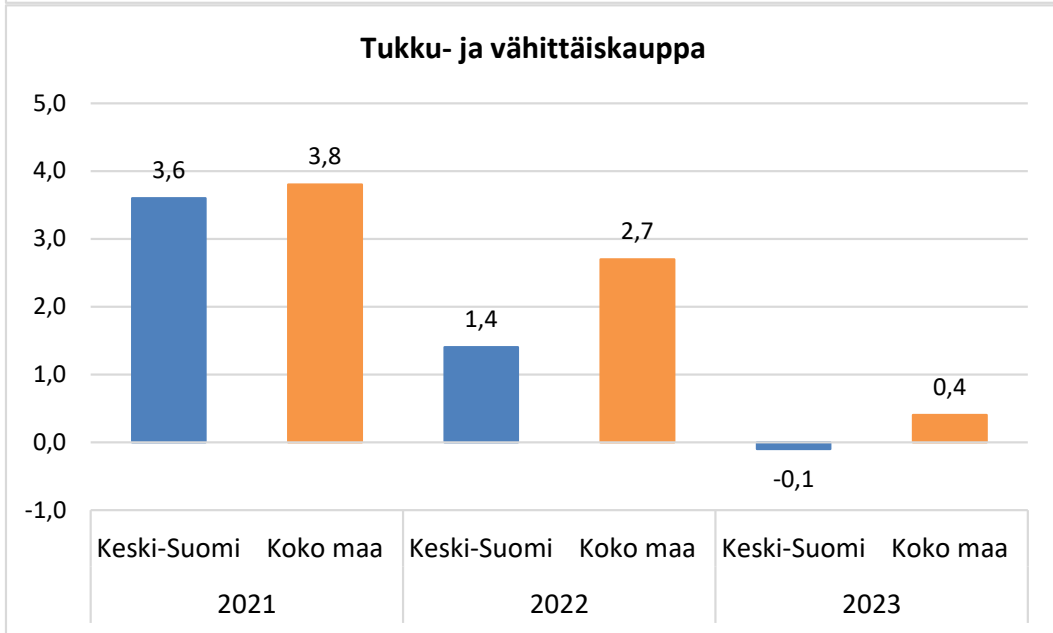
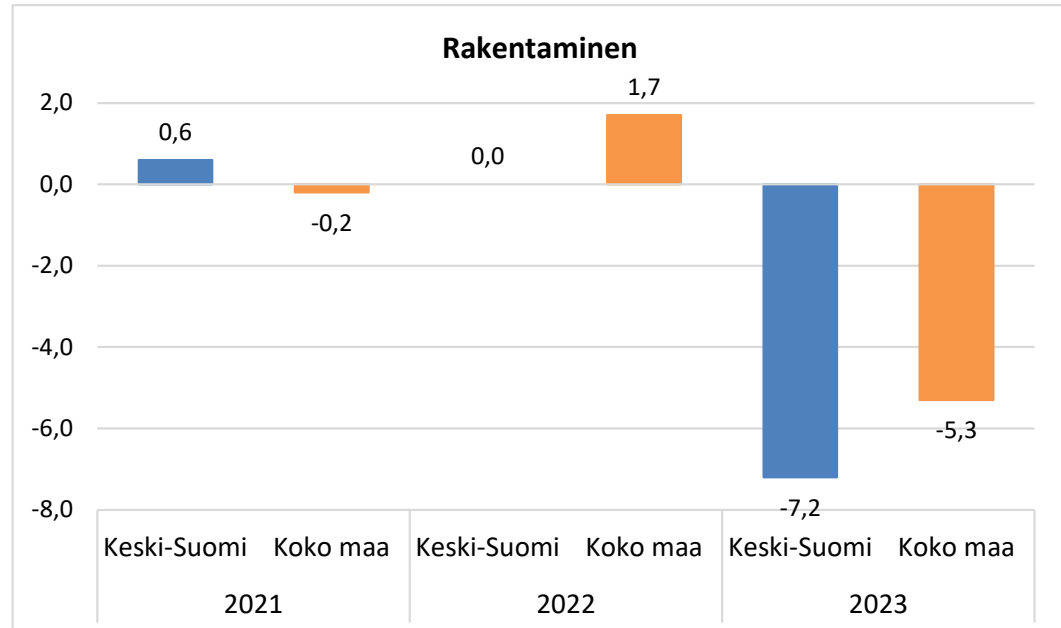
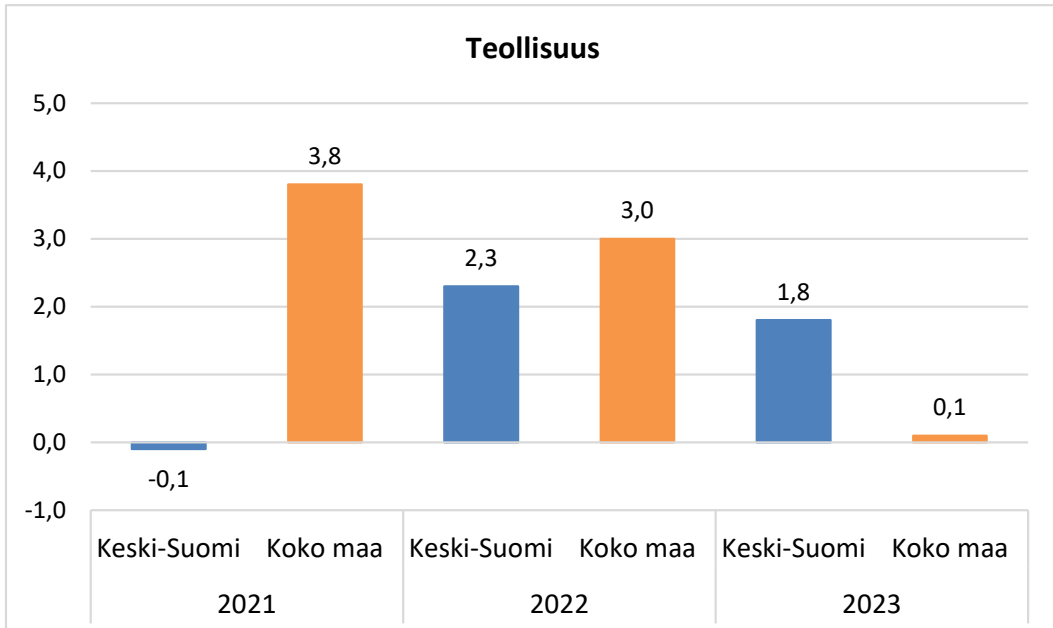
Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Henkilöstömäärän vuosimuutos toimialoittain, %

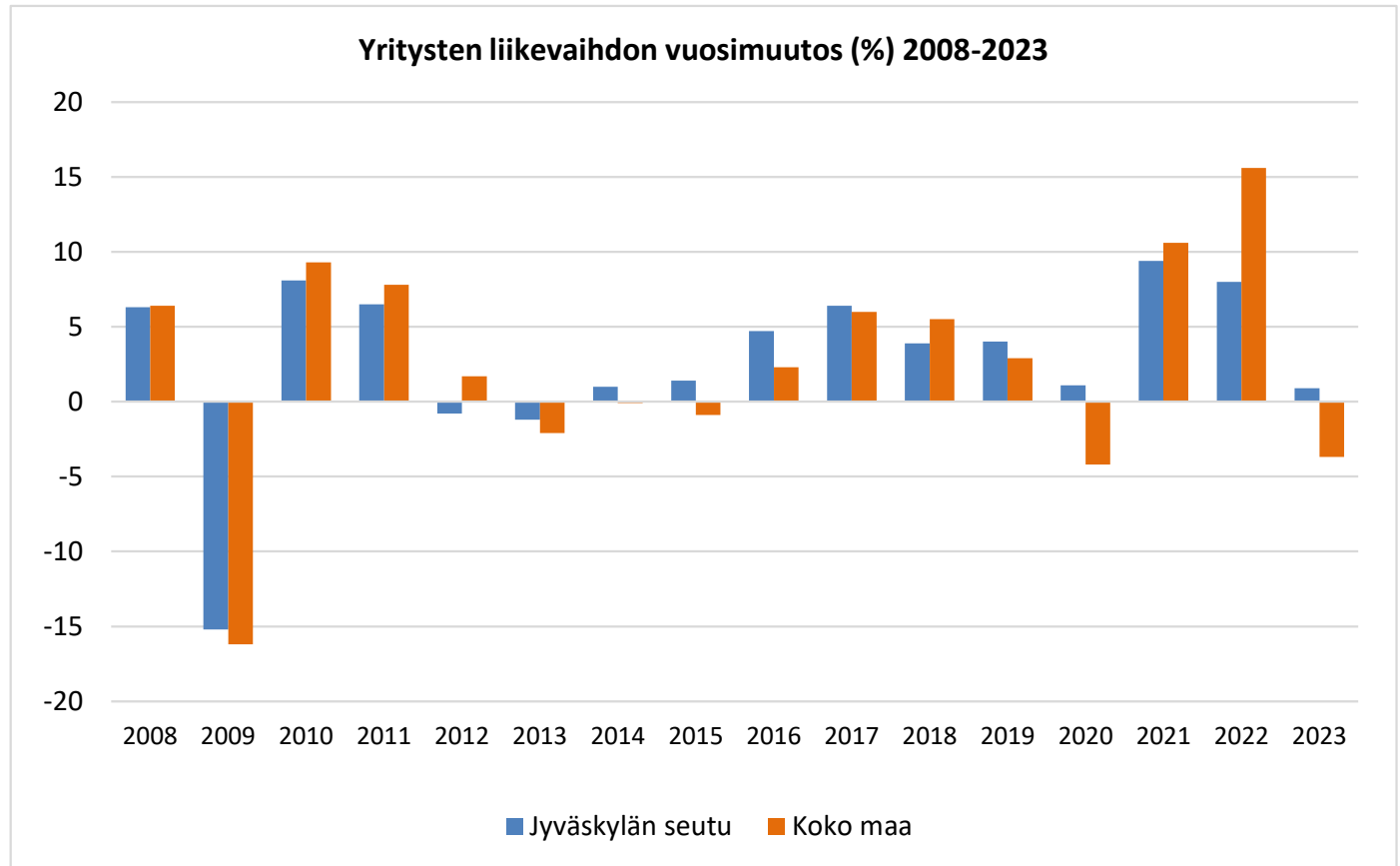
Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän kehitys seuduilla vuosina 2008-2023

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Jyväskylän seudulla

Jyväskylän seudulla yritysten yhteenlaskettu liikevaihto on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2014. Edes koronavuonna 2020 liikevaihto ei kääntynyt laskuun. Vahvan ensimmäisen vuosineljänneksen ansiosta myös vuodelle 2023 kertyi kasvua 0,9 %. Kasvu taittui vuoden edetessä.

Erityisesti seudun teollisuusyrityksissä ja yksityisissä palveluissa kehitys on ollut hyvää. Kaupan alalla liikevaihdon kehitys heikkeni vuoden edetessä ja rakentamisen alalla liikevaihto laski roimasti.

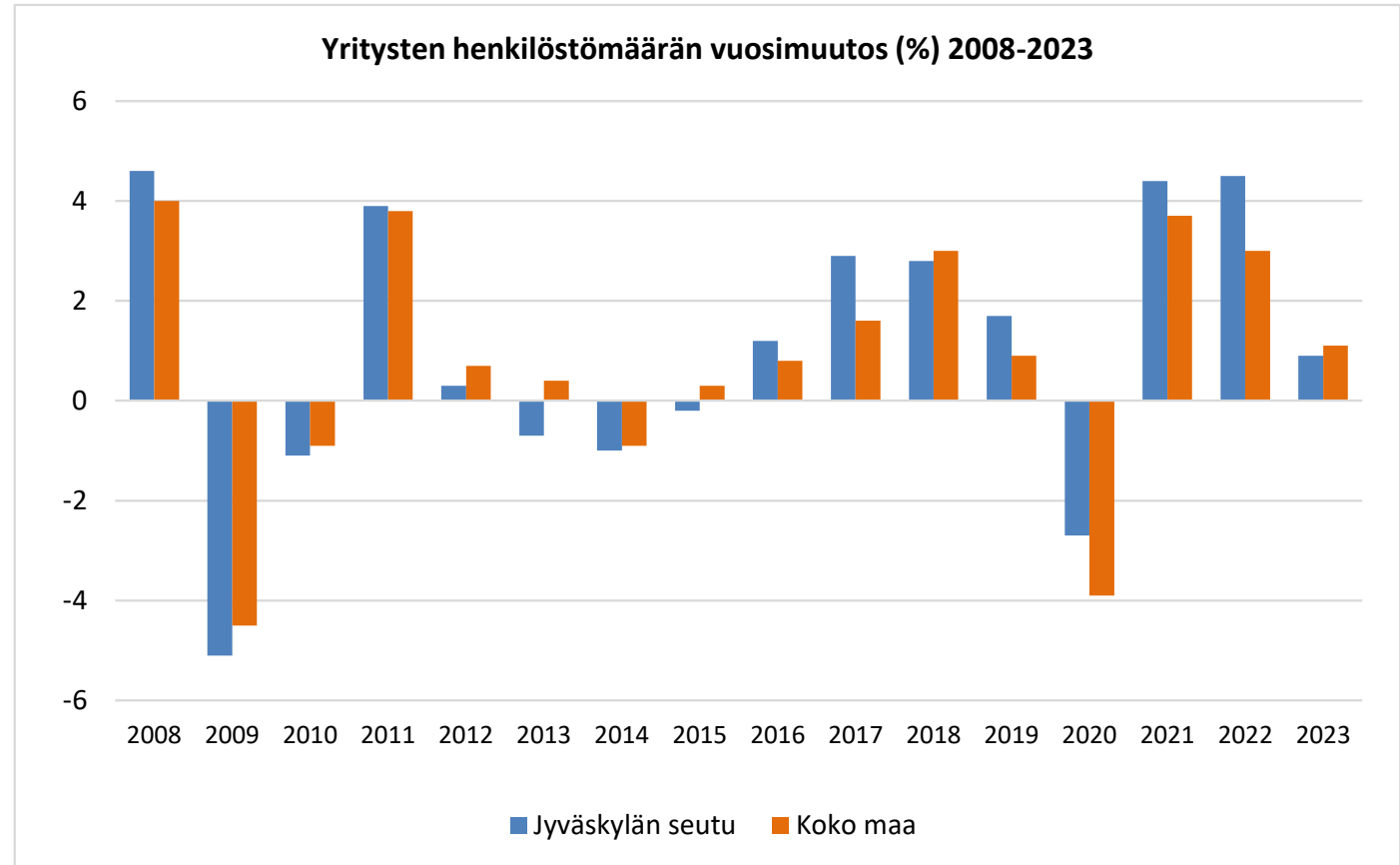
Vuosimuutos	Jyväskylän seutu	Koko maa
2021	9,4	10,6
2022	8,0	15,6
2023	0,9	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Jyväskylän seudulla

Vuosimuutos	Jyväskylän seutu	Koko maa
2021	4,4	3,7
2022	4,5	3,0
2023	0,9	1,1

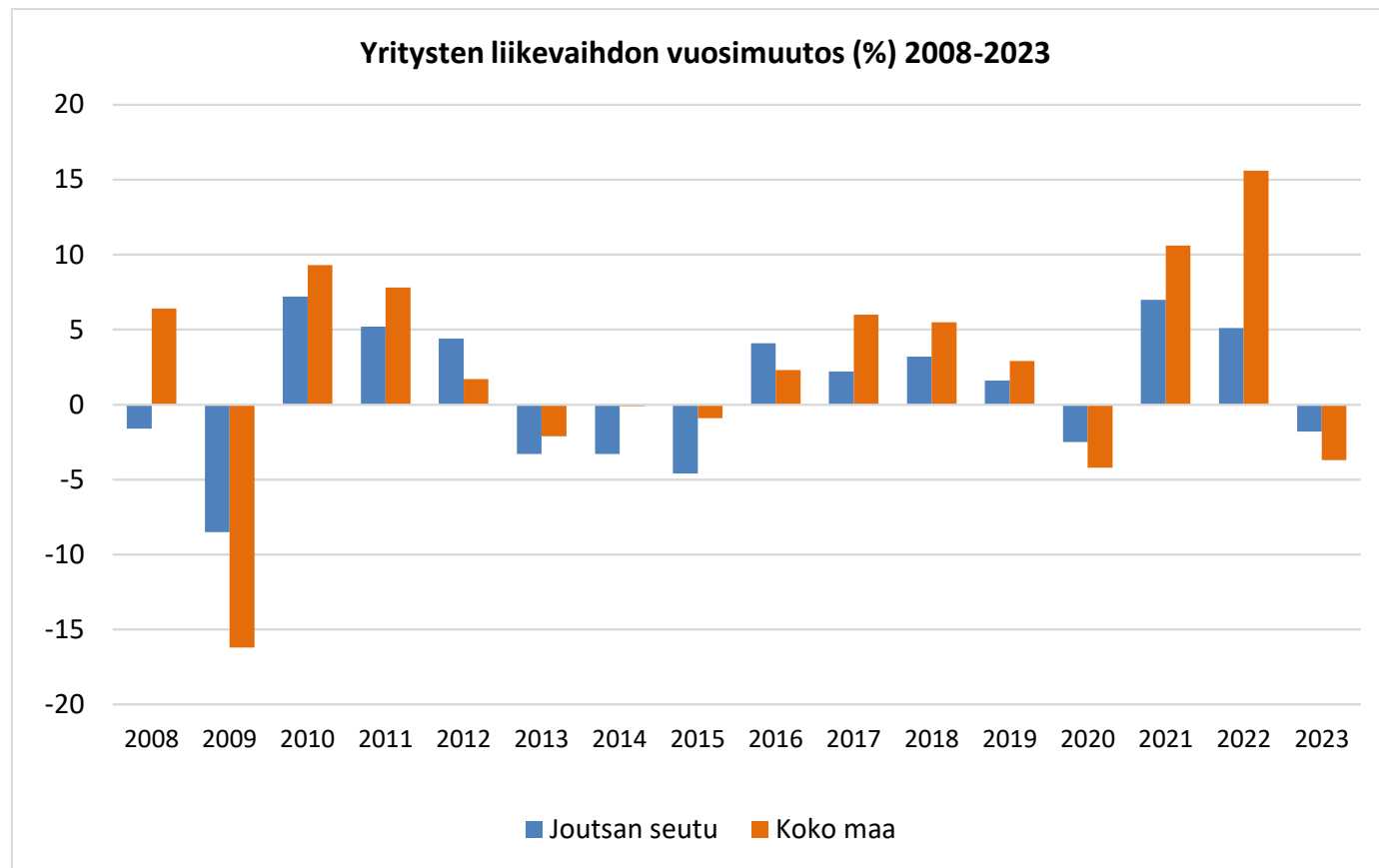

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Joutsan seudulla

Joutsan seudulla yritysten liikevaihto laski vuonna 2023 1,8 % edellisvuodesta. Vuoden ensimmäistä neljännestä lukuun ottamatta liikevaihto oli laskussa.

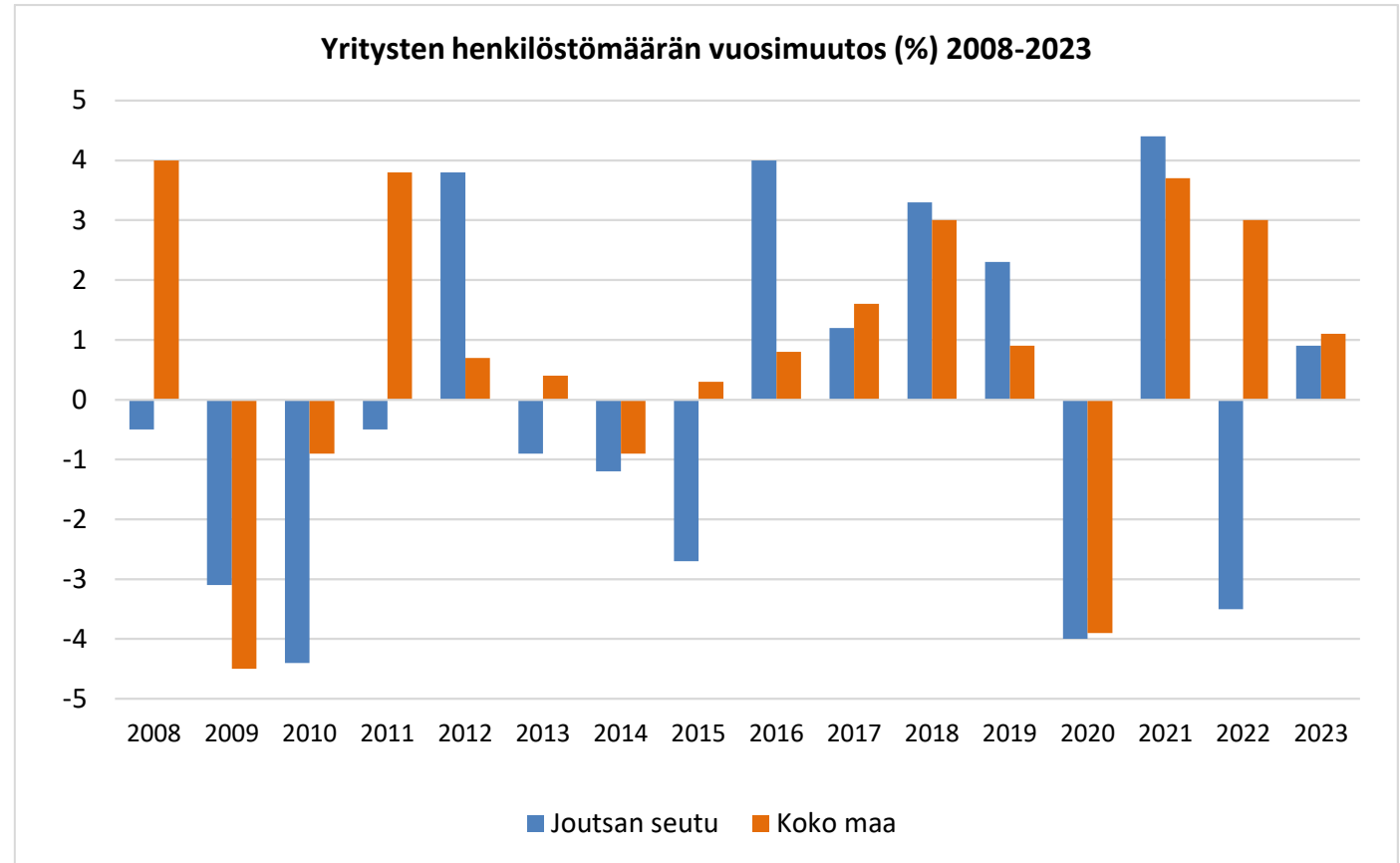
Vuosimuutos	Joutsan seutu	Koko maa
2021	7,0	10,6
2022	5,1	15,6
2023	-1,8	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Joutsan seudulla

Vuosimuutos	Joutsan seutu	Koko maa
2021	4,4	3,7
2022	-3,5	3,0
2023	0,9	1,1

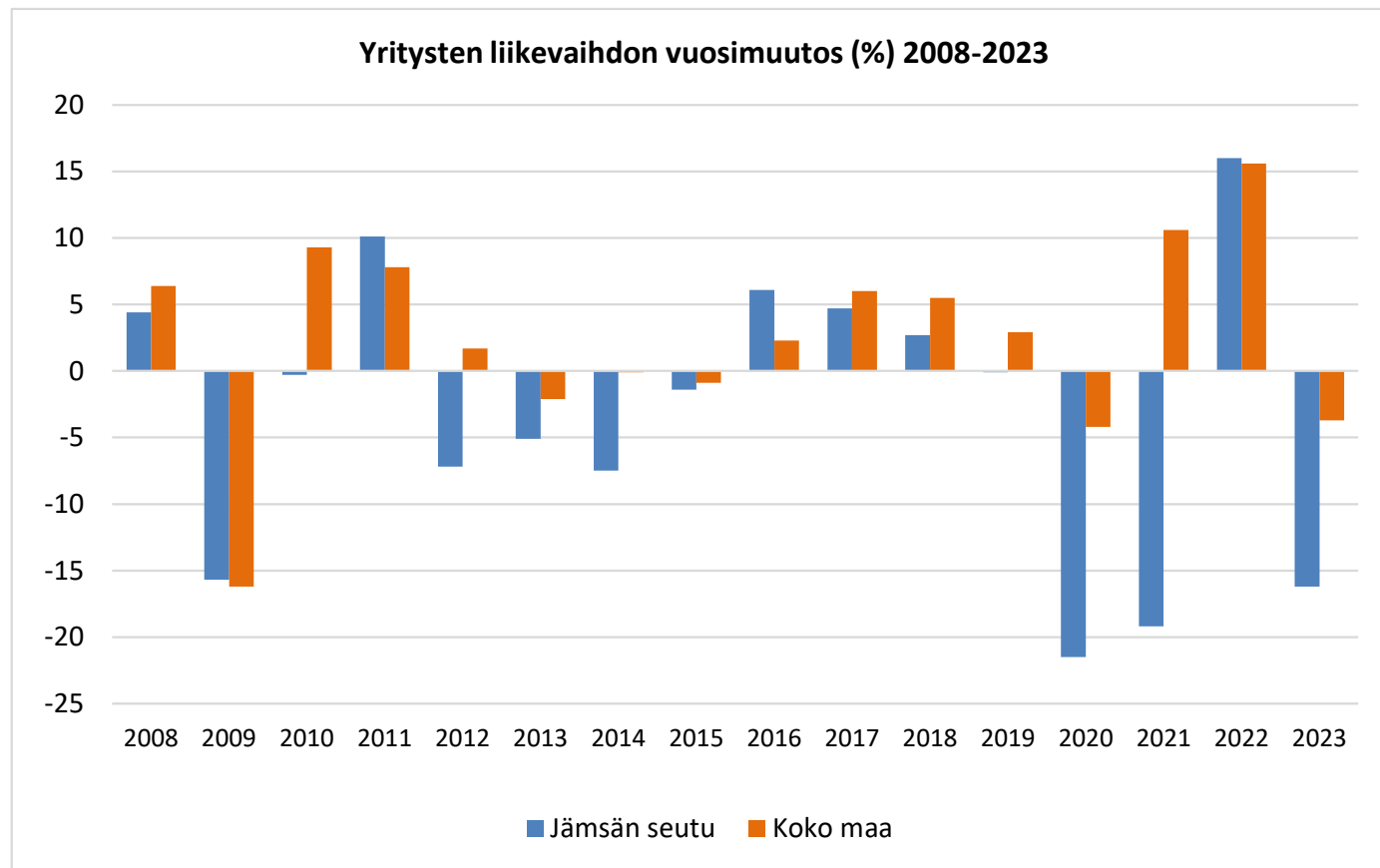
Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Jämsän seudulla

Jämsän seudulla yritysten liikevaihto romahti vuonna 2020 Kaipolan paperitehtaan lakkauttamisen myötä, ja pohja saavutettiin vuonna 2021. Vuonna 2022 kasvu oli ripeää, mutta kääntyi teollisuuden, ja erityisesti metsäteollisuuden, vaikeuksien myötä roimaan 16,2 %:n laskuun vuonna 2023.

Myös rakentamisen liikevaihto seudulla laski. Sen sijaan majoitus- ja ravitsemispalveluissa erityisesti ensimmäisen vuosipuoliskon 2023 kehitys oli vahvaa.

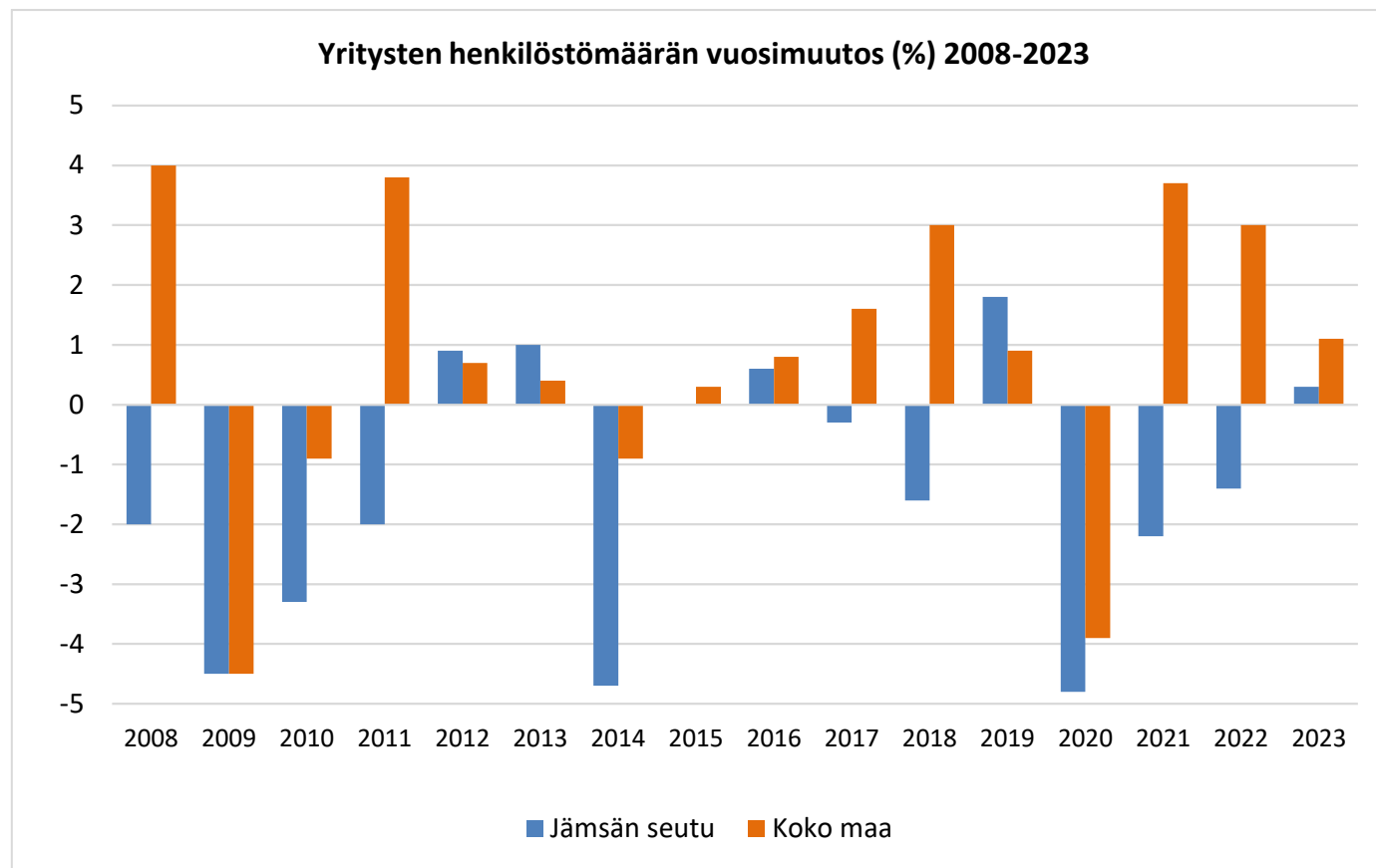
Vuosimuutos	Jämsän seutu	Koko maa
2021	-19,2	10,6
2022	16,0	15,6
2023	-16,2	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Jämsän seudulla

Vuosimuutos	Jämsän seutu	Koko maa
2021	-2,2	3,7
2022	-1,4	3,0
2023	0,3	1,1

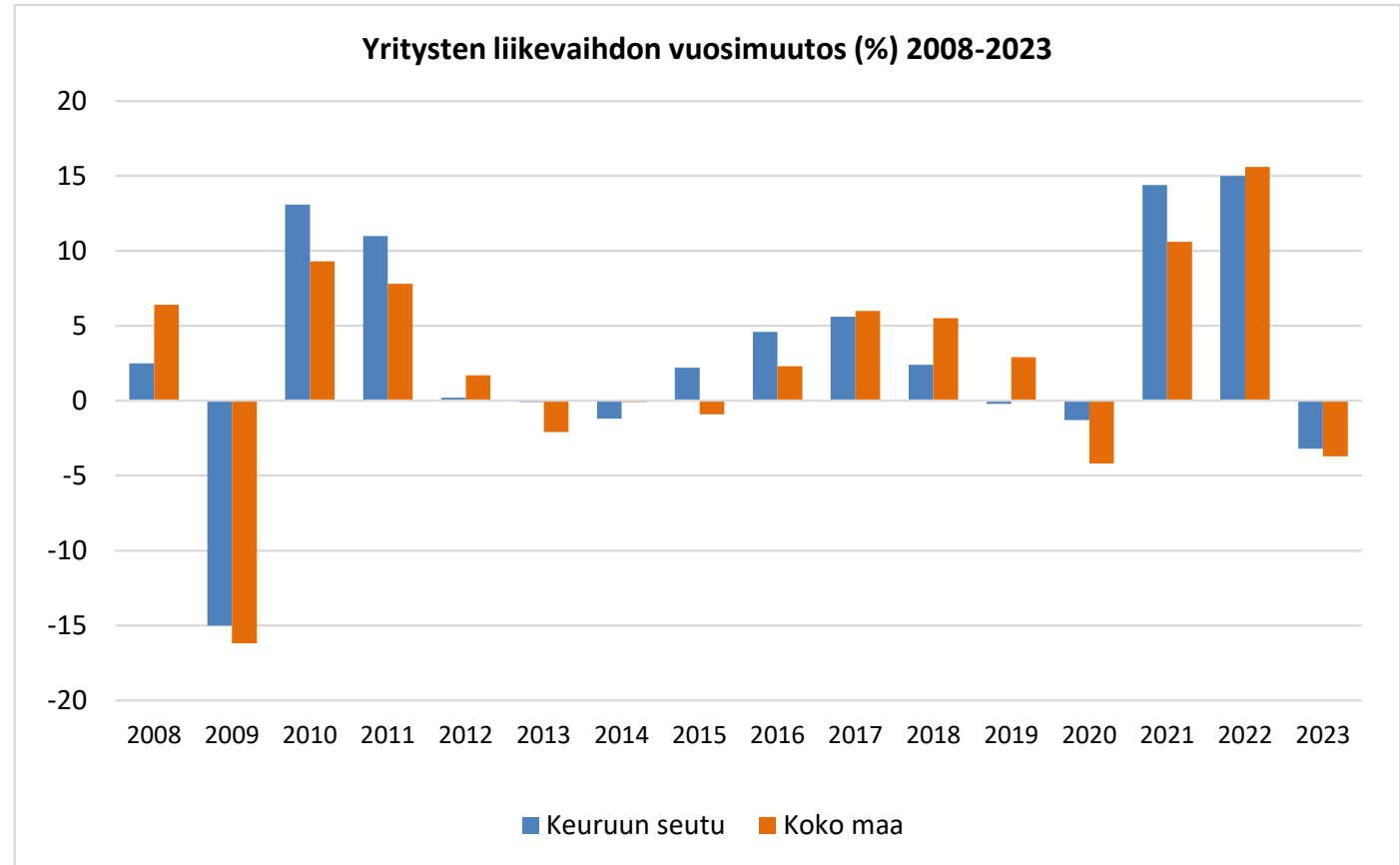

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Keuruun seudulla

Keuruun seudulla yritysten liikevaihto laski 3,2 % vuonna 2023. Liikevaihdon lasku syntyi teollisuudessa, kun taas yksityiset palvelut ja kaupan ala olivat kasvussa.

Vuosimuutos	Keuruun seutu	Koko maa
2021	14,4	10,6
2022	15,0	15,6
2023	-3,2	-3,7

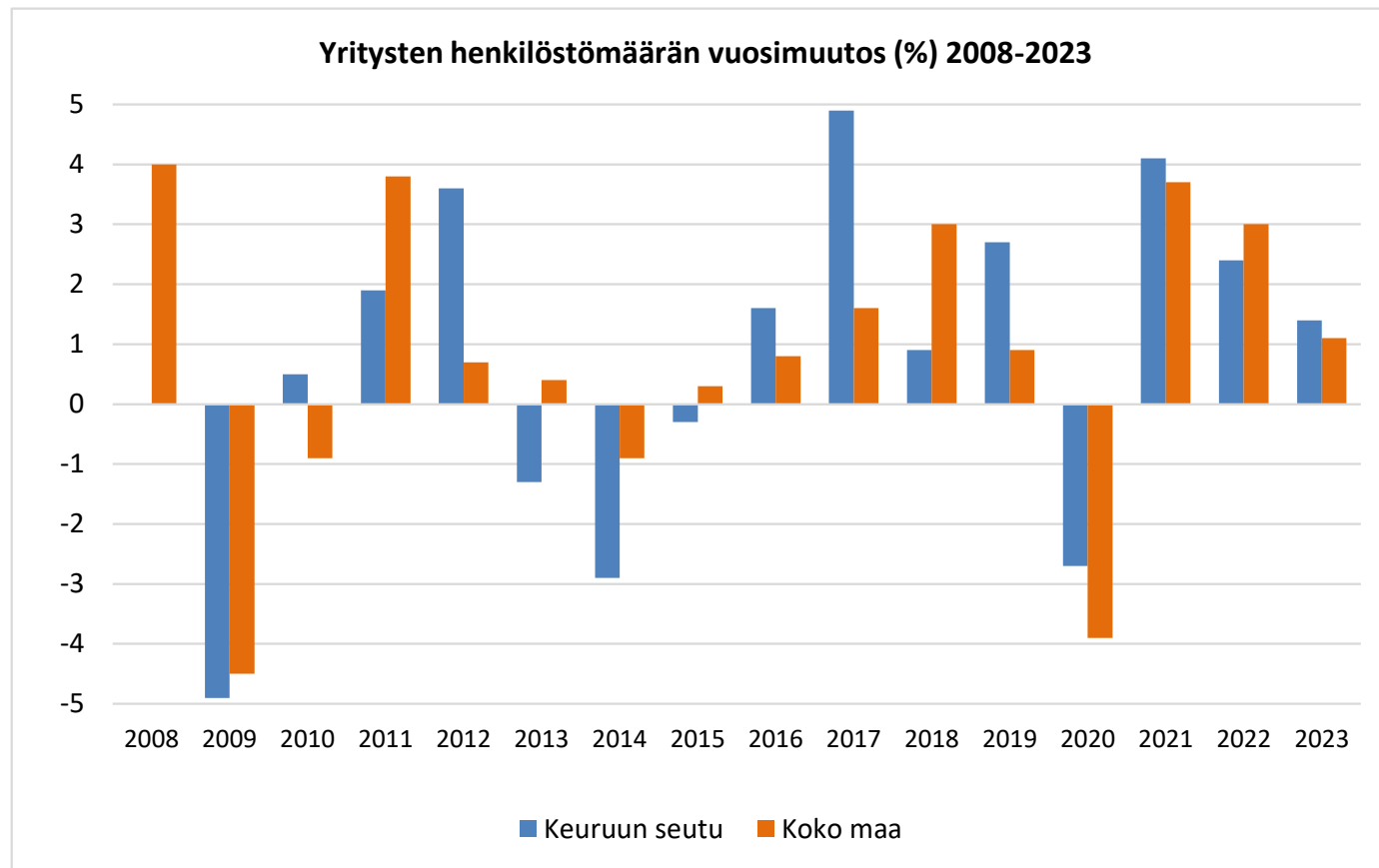

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Keuruun seudulla

Vuosimuutos	Keuruun seutu	Koko maa
2021	4,1	3,7
2022	2,4	3,0
2023	1,4	1,1

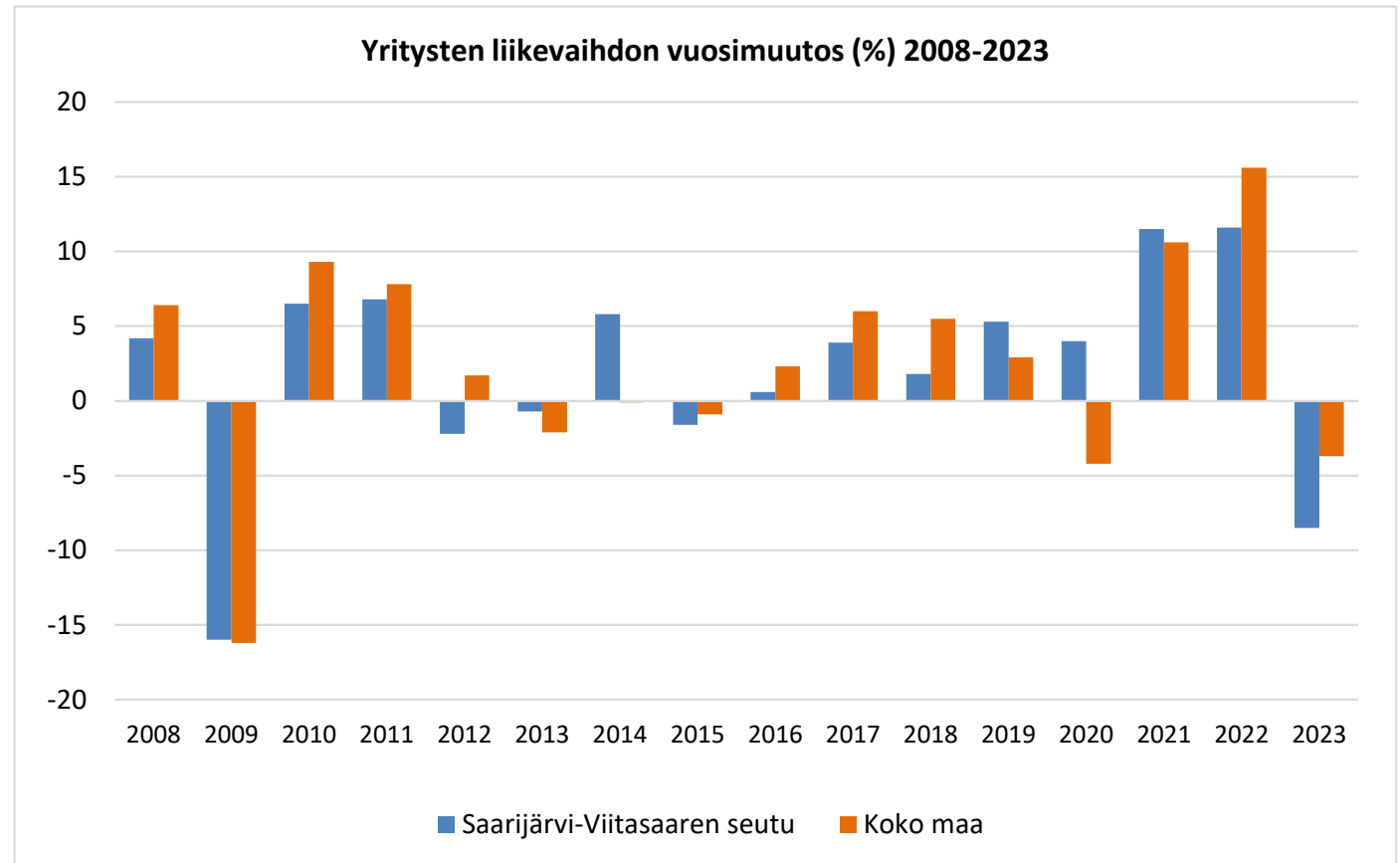

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Saarijärvi-Viitasaaren seudulla

Useiden kasvuvuosien jälkeen Saarijärvi-Viitasaaren seudulla yritysten liikevaihto laski 8,5 % vuonna 2023. Mm. seudulla vahva rakennustuoteteollisuus kärsii rakentamisen alan ahdingosta.

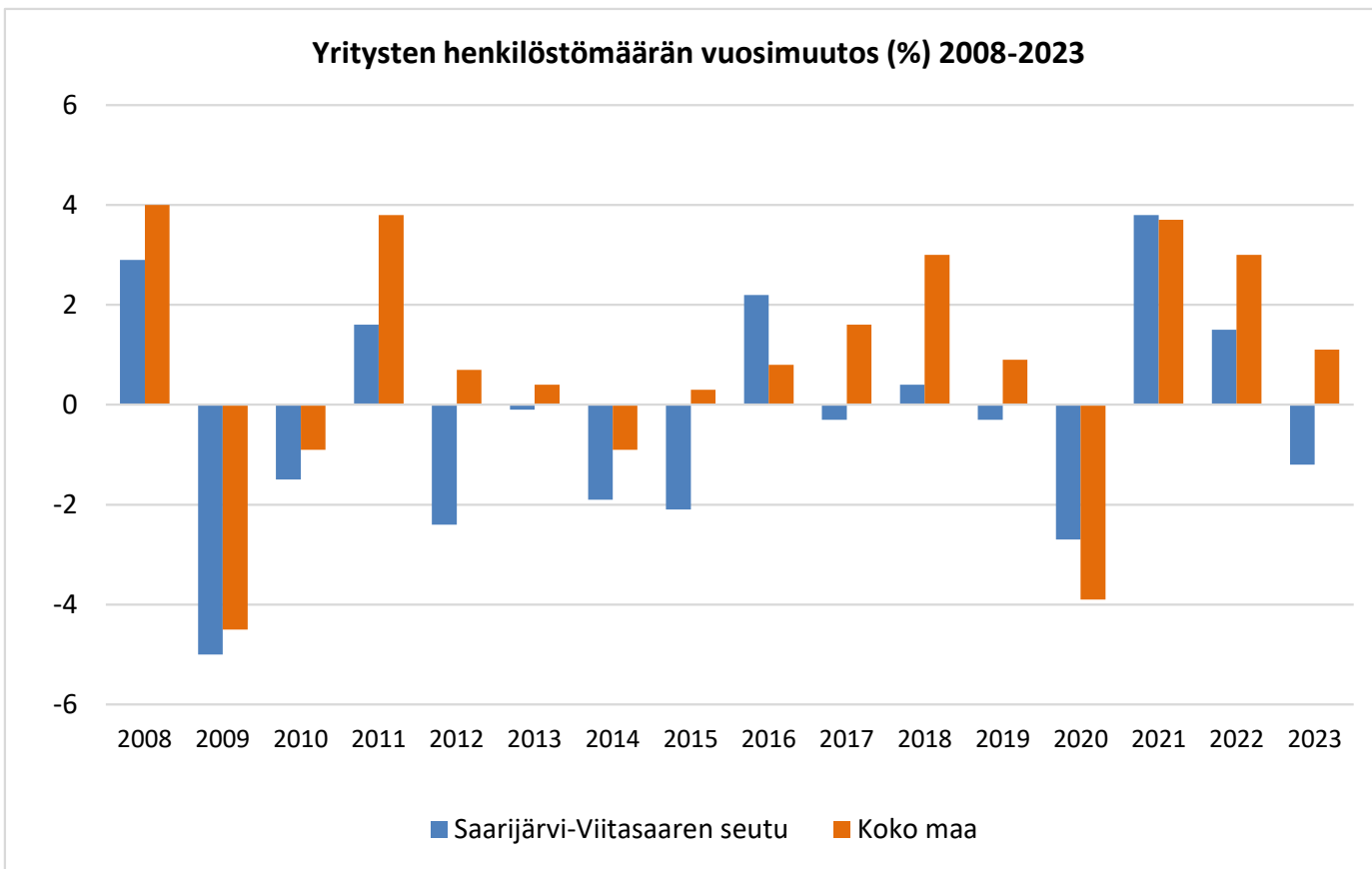
Vuosimuutos	Saarijärvi-Viitas. seutu	Koko maa
2021	11,5	10,6
2022	11,6	15,6
2023	-8,5	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Saarijärvi-Viitasaaren seudulla

Vuosi	Saarijärvi-Viitasaaren seutu	Koko maa
2021	3,8	3,7
2022	1,5	3,0
2023	-1,2	1,1

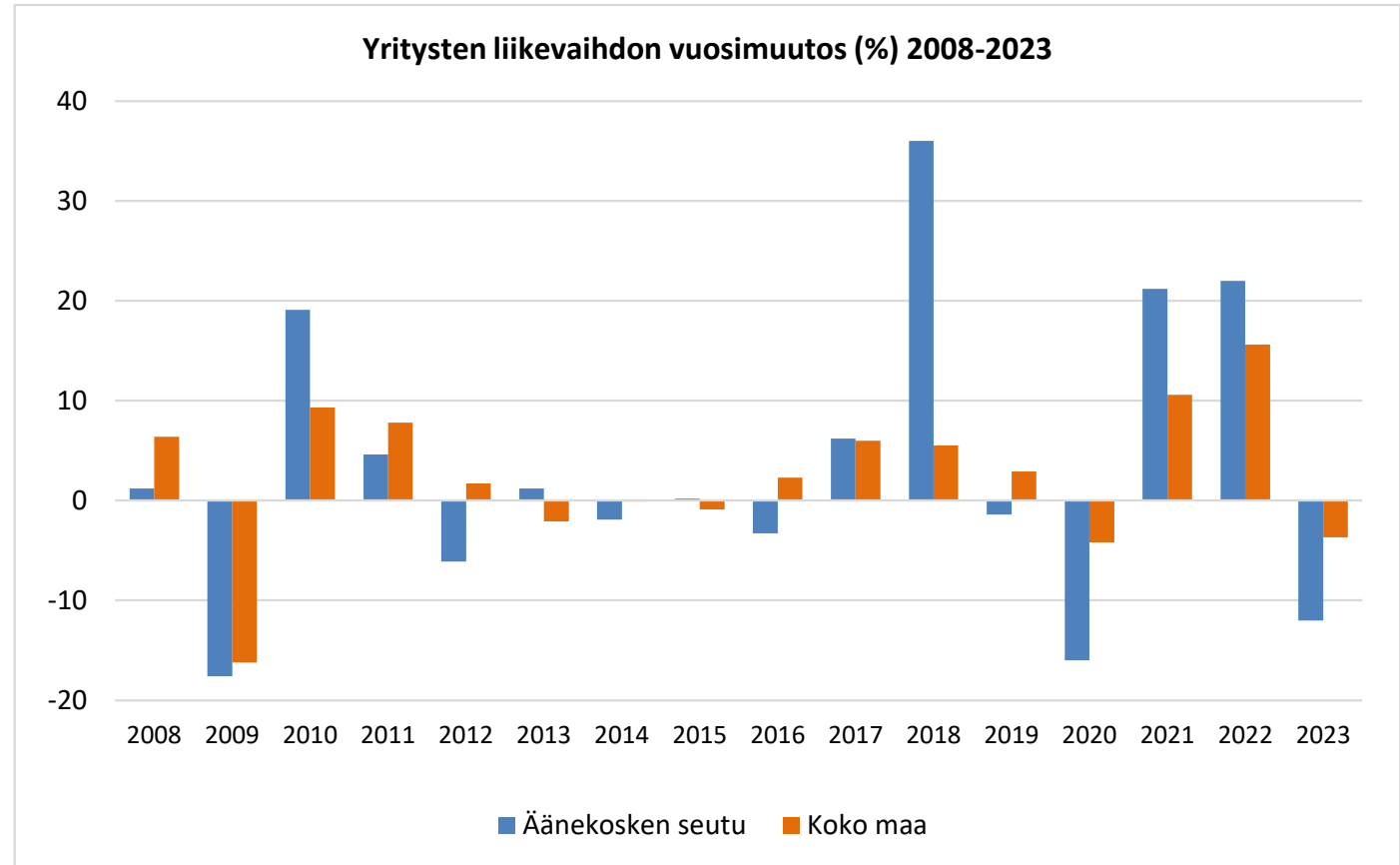
Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten liikevaihto Äänekosken seudulla

Äänekosken seudulla yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2023 laski 12 % edellisvuodesta.

Maailmantalouden heikkous ja kysynnän väheneminen heijastuvat Äänekosken metsäteollisuuteen, mutta samaan aikaan on meneillään ja valmistaudutaan uusiin mittaviin investointeihin.

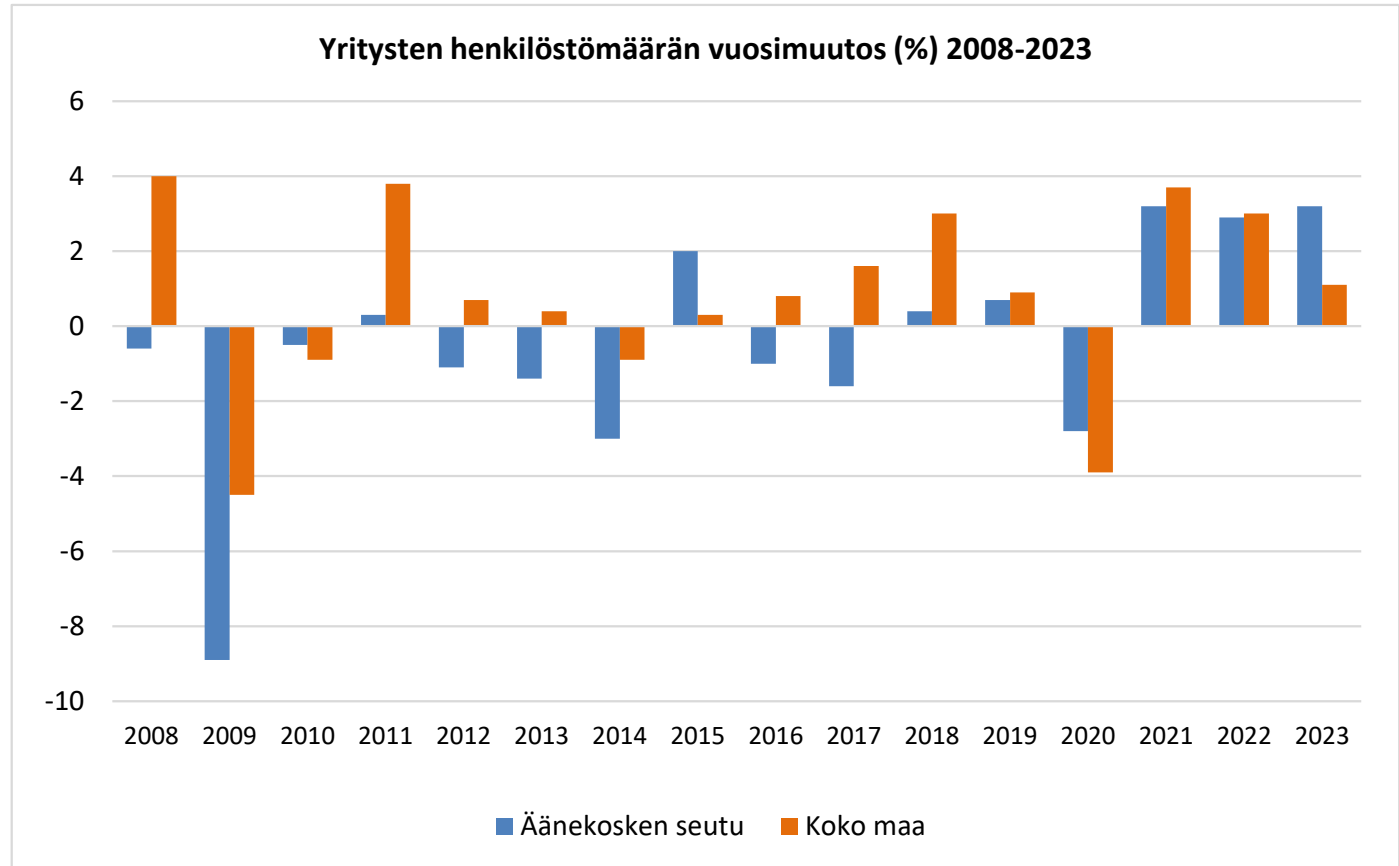
Vuosimuutos	Äänekosken seutu	Koko maa
2021	21,2	10,6
2022	22,0	15,6
2023	-12,0	-3,7

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Keski-Suomen Aikajana I/2024: Yritysten henkilöstömäärä Äänekosken seudulla

Vuosimuutos	Äänekosken seutu	Koko maa
2021	3,2	3,7
2022	2,9	3,0
2023	3,2	1,1

Lähde: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Lisätietoja Keski-Suomen Aikajanasta:

Kirsi Mukkala, Keski-Suomen liitto
kirsi.mukkala@keskisuomi.fi